

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

Sateenkaariperheet^{ry}

Toimintasuunnitelma 2020

Hallituksen esitys syyskokoukselle 9.11.2019

Sisältö

1.	Johdanto	3
	Vuosien 2020-2021 teemana on vanhemmuuskumppanuus.....	3
2.	Vaikuttamistyö	4
	2.1. Perhepoliittiset tavoitteet 2018–2022.....	4
	2.2. Vaikuttamistyön toimenpiteet 2020.....	5
	2.3. Monimuotoiset perheet -verkosto vaikuttamistyön tukena.....	8
	2.4. Kansainvälinen vaikuttamistyö.....	8
	2.5. Yhteistyöverkoston kehittäminen.....	9
3.	Ammatillisen työn kehittäminen ja tiedon tuottaminen	10
	3.1. Ammatillinen koulutus sateenkaariperheistä.....	10
	3.2. Väriä perhehoitoon -hanke 2018–2020.....	11
	3.3. Perhesuhdekeskus -toiminta.....	11
	3.4. Sateenkaariperheiden hyvinvointia koskevat julkaisut.....	12
4.	Monimuotoista vertaistoimintaa	12
	4.1. Vuositeema 2020-2021 vanhemmuuskumppanuus.....	12
	4.2. Vertaistoimintaa erityisryhmille.....	13
	Apilaperheiden perustamiseen ja hyvinvointiin tarjotaan tukea	13
	Heterot sateenkaariperheissä	14
	Perhehoitohankkeen myötä vertaistoimintaa perhehoitajille	14
	Sukupuolen moninaisuus perheissä.....	15
	Muut erityisryhmät	16
	4.3. Rakkaussuhteita voimistava vertaistoiminta ennalta ehkäisee ongelmia	16
	4.4. Erouttaminen ja vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen.....	17
	4.5. Läheisten toiminta	18
	4.6. Leirimuotoinen vertaistuki palvelee koko Suomea.....	18
	4.7. Verkkovertaistoiminta.....	19
	4.8. Vapaaehtoisesti toteutettu paikallinen vertaistoiminta	21
	4.9. Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta.....	26
	Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä.....	26
	Pride-tapahtumiin perhesisältöjä	27
5.	Vertaistoiminnan kehittämiseen panostetaan neuvonnalla, koulutuksella ja palkitsemisella .	27
	Vertaisohjaajien ja vapaaehtoisten koulutukset vuonna 2020	29
6.	Perheiden ja perhettä suunnittelevien neuvonta ja tuki	29
	Käytännöllinen neuvonta	29
	Perhesuhdekeskuksen ammatillinen, psykososiaalinen tuki	30
	Sateenkaariperheiden perhevalmennus.....	31
	Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet.....	31
7.	Tukipalvelut	32
	7.1. Jäsenpalvelujen kehittäminen	32
	7.2. Viestintä.....	32
	7.3. Hallinto	34
	Seuranta ja arviointi.....	34
	Henkilöstö.....	35
	Toimitilat	35
	Talous.....	35
Liite 1:	Monimuotoiset perheet -toiminnan toimintasuunnitelma	36

74 1. Johdanto

75 Sateenkaariperheet ry on lastensuojelu- ja perhejärjestö, joka tekee

- 76 • Ihmisoikeustyötä
- 77 • Perhepolitiikan kehittämistyötä
- 78 • Lapsi-, nuoriso- ja perhetyötä
- 79 • Sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluiden kehittämistyötä
- 80 • Moninaisuuskasvatustyötä

81 Sateenkaariperheet ry kuuluu jäsenenä Lastensuojelun Keskusliittoon, Setaan, Väestöliittoon,
82 Sosteen, Parisuhdekeskus Kataja ry:hyn, Nelfaan (Network of European LGBT Families
83 Association), Transgender European ja Ilgaan (International LGBTI Association).

84 Yhdistyksen tarkoituksena on toimia sateenkaariperheiden lasten, vanhempien ja perhettä
85 suunnittelevien kontaktifoorumina, tukiryhmänä, oikeuksien puolustajana, palveluiden kehittäjänä,
86 tiedontuottajana ja -välittäjänä sekä edunvalvojana. Tavoitteena on edistää perheiden
87 moninaisuuden huomioimista yhteiskunnassa, lisätä tietoisuutta sateenkaariperheistä, kehittää
88 lainsäädäntöä ja palvelujärjestelmää tukemaan sateenkaariperheitä heidän kasvatustehtävässään
89 sekä tarjota sateenkaariperheiden jäsenille heidän tarvitsemiaan tukipalveluita.

90 Vuonna 2020 vaikuttamistyön keskiössä ovat Antti Rinteen hallitusohjelman toimeenpanon
91 seuraaminen, vanhemmuus-, trans- ja sijaissynnytyislakien valmistelussa mukana oleminen,
92 perhevapaaudistuksen, julkisten hedelmöityshoitojen ja lapsenhuoltolain toimeenpanon
93 seuraaminen, Monimuotoiset perheet -verkoston toiminnan vakinaistaminen,
94 kumppanuusvanhemmuuteen liittyvä verkostoituminen sekä osallistuminen Rinteen hallituksen
95 ohjelmien valmisteluun: lapsistrategia, tasa-arvo-ohjelma, perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma,
96 syrjinnän ja rasismien vastainen toimintaohjelma, kiusaamisen vastainen ohjelma. Perhepoliittisen
97 ohjelman mukaisesti nostetaan aiempaa vahvemmin esiin sukupuolen moninaisuutta
98 vaikuttamistyössä.

99 Vuonna 2020 ei käynnistetä uusia hankkeita. Vanhana hankkeena jatkaa Väriä perhehoitoon -
100 hanke. Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen toimintaa pyritään jatkamaan Monimuotoiset perheet
101 -verkostoon toimintaan haetulla STEA:n kohdennetulla avustuksella. Samoin Perhesuhdekeskus-
102 toiminnan vakinaistamiselle on haettu kohdennettua avustusta.

103

104 Vuosien 2020-2021 teemana on vanhemmuuskumppanuus

105 Yhdistys on valinnut vuosittain vuositeeman. Nyt teema valitaan pidemmälle kaksivuotiskaudelle
106 2020-2021. Teeman valitsemisen tarkoituksena on kiinnittää erityistä huomiota johonkin tiettyyn
107 teemaan kerrallaan. Vuositeema vaikuttaa yhdistyksen järjestämään vertaistoimintaan,
108 vaikuttamistyöhön ja ammatillisen työn kehittämiseen. Vuosien 2020-2021 teemaksi on valittu
109 vanhemmuuskumppanuus. Vanhemmuuskumppanuutta tarkastellaan mahdollisimman laajasti
110 käsittäen kaikki tilanteet, joissa lapsen vanhemmuutta jaetaan kahden tai useamman kesken.
111 Teeman valinnassa on ajateltu esimerkiksi apila- ja polyperheitä, kumppanuusvanhemmuutta
112 (co-parenting) laajemminkin, eron jälkeistä vanhemmuuskumppanuutta, mutta myös
113 vanhemmuuskumppanuutta parisuhteessa. Teema voi laajentua myös sukulaisiin ja ystäviin
114 kasvatuskumppanuutena.

115 *Tavoitteet:*

- 116 • Tuetaan sateenkaari-ihmisten vanhemmuuskumppanuutta tiedottamalla, neuvomalla ja
117 tarjoamalla ammatillista ja vertaistukea.
- 118 • Vaikutetaan lainsäädäntöön ja palvelujärjestelmään erityisesti
119 kumppanuusvanhemmuustilanteiden (co-parenting) huomioimiseksi

120 *Toimenpiteet vuonna 2020 on esitelty luvussa 4.1.*

2. Vaikuttamistyö

123 Vaikuttamistyössä pyritään edistämään sateenkaariperheiden lasten ja vanhempien hyvinvointia
124 mahdollisimman laajasti, sekä parantamaan sateenkaari-ihmisten perheellistymismahdollisuuksia.
125 Vaikuttamistyö on jatkuvan kehittämisen ja oppimisen aluetta. Kaikkien perheiden Suomi -hanke
126 sekä kansainvälinen yhteistyö auttavat yhdistystä kehittämään omaa vaikuttamistyötään.

127 *Pitkän aikavälin tavoitteet:*

- 128 • Suomalainen yhteiskunta ja kulttuuri arvostavat kunkin perheen yksilöllistä perhe-elämää
- 129 • Jokaisen lapsen kasvua, perheen vanhemmuutta ja vanhempien rakkaussuhdetta tuetaan
- 130 • Suomalainen lainsäädäntö huomioi sateenkaariperheet yhdenvertaisesti oikeuksissa,
131 velvollisuuksissa ja etuuksissa
- 132 • Lainsäätäjä huomioi perheiden moninaisuuden aina uutta lakia säätäessään
- 133 • Valtiovallalla on tarkkaa ja pitkäaikaista tutkimustietoa sateenkaariperheiden hyvinvoinnista
134 ja tarpeista
- 135 • Sateenkaariperheiden hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta seurataan ja edistetään
136 koordinoitusti valtiovallan toimesta osana jatkuvaa ja hyvin resursoitua valtion seksuaali- ja
137 sukupuolivähemmistöpolitiikkaa
- 138 • Sateenkaariperheiden yhdenvertaisuutta valvoo siihen nimetty viranomainen,
139 yhdenvertaisuusvaltuutettu.
- 140 • Seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ja perheiden moninaisuutta esiin tuovaa
141 moninaisuuskasvatusta tehdään julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä
- 142 • Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvoinnin ja oikeuksien edistämistä ei ole jätetty
143 muutaman pienen järjestön vastuulle vaan sitä tehdään koordinoitusti julkishallinnon ja
144 hyvin resursoitun ja laaja-alaisen kolmannen sektorin toimesta.
- 145 • Julkisessa keskustelussa sateenkaariperheistä puhutaan asiallisesti
- 146 • Sateenkaariperheet ry on aktiivinen järjestö, joka jatkaa vaikuttamistyötään
147 perhepolitiikassa, ja jolla on resursseja osallistua lastensuojelun kehittämistyöhön ja
148 koordinoida laajaa ja laadukasta vertaistoimintaa.
149

150 2.1. Perhepoliittiset tavoitteet 2018–2022

151 Yhdistyksen syyskokous asetti syksyllä 2017 yhdistykselle seuraavat perhepoliittiset tavoitteet,
152 silmällä pitäen huhtikuussa 2019 järjestettäviä eduskuntavaaleja. Painopistealueeksi asetettiin
153 sukupuolen moninaisuus. Alla mainitut tavoitteet on eritelty tarkemmin ohjelmassa, joka löytyy
154 yhdistyksen nettisivuilta.

- 155 1. Valtionhallinnon toimintaohjelma seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuuden
156 ja hyvinvoinnin edistämiseksi
- 157 2. Translaki korjataan ihmisoikeusperustaisesti ja itsemääräämisoikeuteen perustuvaksi.
158 Translaissa olevasta transsukupuolisten lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksesta luovutaan
159 välittömästi.
- 160 3. Perheellistymismahdollisuuksien laajentaminen
  - 161 ○ Säädetään kotimainen, syrjimätön sijaissynnytyslaki
  - 162 ○ Yhdenvertaiset hedelmöityshoidot kaikille sateenkaariperheille julkisilla klinikoilla, ja
163 oikeudenmukaiset sairausvakuutuskorvaukset yksityisistä hedelmöityshoidoista
  - 164 ○ Rohkaistaan sateenkaariperheitä ja lastensuojelua lisäämään sijaishuollon
165 perhehoitoa sateenkaariperheissä
  - 166 ○ Adoptioyhteistyötä etsittävä sellaisten ulkomaisten toimijoiden kanssa, jotka
167 sijoittavat lapsia sateenkaariperheisiin
- 168 4. Perhevapaiden uudistetaan huomioimaan perheiden moninaisuus
- 169 5. Useamman vanhemman perheiden tilanteet
  - 170 ○ Tapaamisoikeus voitava sopia tai määrätä myös sosiaaliselle vanhemmalle

- 171   ○ Vanhempien saatava sopia keskenään huoltajuudesta myös muulle kuin
172   oikeudelliselle vanhemmalle
- 173   ○ Perhe-etuudet useamman vanhemman ja kodin tilanteessa
- 174   ○ Useamman vanhemman juridinen vanhemmuus mahdollistettava
- 175 6. Yhdistetään isyys- ja äitiyslait vanhemmuuslaiksi, joka mahdollistaa sukupuolen
176 moninaisuuden huomioimisen, useamman kuin kahden vanhemman vahvistamisen ja
177 vanhempien väliset sopimukset vanhemmuudesta.
- 178 7. Vanhemmuuden ja huoltajuuden instituutioiden rinnalle tulee luoda vaihtoehtoisia juridisia
179 instituutioita, joissa hoivan vastuuta voidaan jakaa moninaisemmilla tavoilla lapselle
180 tärkeille aikuisille vanhempien sopimuksen tai tuomioistuimen päätöksen mukaan.
- 181 8. Kaikkien perheiden Eurooppa
- 182   ○ Sateenkaariperheiden vapaa liikkuvuus ja perhesuhteiden yhteinen tunnustaminen
- 183   ○ Maahanmuutto- ja pakolaiskysymyksissä sateenkaariperheet huomioitava perheenä
184 heidän oikeudellisista suhteistaan riippumatta
- 185 9. Perhepalvelut kohtaavat kaikenlaiset sateenkaariperheet asiallisesti ja riittävään tietoon
186 nojautuen
- 187 10. Opetussuunnitelmat ja oppimateriaalit sisältävät tietoa perheiden moninaisuudesta
188 varhaiskasvatuksessa, yleissivistävässä ja ammatillisessa/akateemisessa koulutuksessa.

189

190 2.2. Vaikuttamistyön toimenpiteet 2020

191

192 Vuonna 2020 vaikuttamistyön keskiössä ovat Antti Rinteen hallitusohjelman toimeenpanon
193 seuraaminen, vanhemmuus-, trans- ja sijaissynnytyslakien valmistelussa mukana oleminen,
194 perhevapaaudistuksen, julkisten hedelmöityshoitojen ja lapsenhuoltolain toimeenpanon
195 seuraaminen, Monimuotoiset perheet -verkoston toiminnan vakinaistaminen,
196 kumppanuusvanhemmuuteen liittyvä verkostoituminen sekä osallistuminen Rinteen hallituksen
197 ohjelmien valmisteluun: lapsistrategia, tasa-arvo-ohjelma, perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma,
198 syrjinnän ja rasmin vastainen toimintaohjelma, kiusaamisen vastainen ohjelma. Yhdistyksen
199 perhepoliittisen ohjelman mukaisesti nostetaan aiempaa vahvemmin esiin sukupuolen
200 moninaisuutta vaikuttamistyössä.

201 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

202 Jos rahoitusta erityisasiantuntijan palkkaamiseen ei saada STEAlta, toimenpiteet toteutuvat
203 huomattavasti rajatummassa muodossa. Vuositeeman mukaisesti panostetaan ennen kaikkea
204 kumppanuusvanhemmuuteen liittyviin tavoitteisiin, joista keskeisimpiä ovat vanhemmuuslaki,
205 perhevapaat ja lapsenhuoltolain toimeenpano.

- 206 • Vastataan kaikkiin lausuntopyyntöihin, jotka yhdistykselle tulee. (Ilman erityisasiantuntijaa
207 on viime vuosina kyetty vastaamaan vain osaan lausuntopyynnöistä.)
- 208 • VANHEMMUUSLAKI:
  - 209 ○ Luodaan poliittista painetta, jotta vanhemmuuslaissa otettaisiin huomioon
210 useamman kuin kahden vanhemman ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien
211 vanhempien perheet.
  - 212 ○ Tuotetaan tietoa päättäjille ja virkamiehille. Etsitään ulkomailta hyviä käytäntöjä
213 lainsäädännöstä.
  - 214 ○ Pidetään yhteyttä virkamiehiin ja päättäjiin. Lausutaan ja tehdään kannanottoja.
  - 215 ○ Perustetaan yhteistyökumppanien verkosto lapsi- ja perheteroimijoiden keskuudesta.
216 Koordinoidaan verkoston toimintaan, kerätään verkostosta kaikki tavoitteet
217 vanhemmuuslakiin ja tiedotetaan tarpeista yhteisesti.
  - 218 ○ Toteutetaan mediakampanja painottuen sosiaaliseen mediaan. Vanhemmuuslaki-
219 kampanjalle luodaan omat nettisivut, some-kanavat ja ilme. Mediakampanjassa
220 käytetään hyväksi äitiyslaki-kampanjan hyviä käytäntöjä, esimerkiksi lapsen
221 oikeuksiin fokuoivia infografiikoita ja kuvia.

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

- Pyritään saamaan paikka lainsäädäntöä valmistelevaan ryhtyvässä työryhmässä.
- **TRANSLAKI:**
  - Huolehditaan, että uudessa laissa sukupuolen vahvistamisesta huomioidaan täysimittaisesti perheellistymismahdollisuudet (lisääntymisvaatimuksen lisäksi edistetään lapsitoiveiden toteuttamista esim varmistamalla kaikille mahdollisuus tallentaa sukuolajaan), perhe-etuudet sekä ennen kaikkea oikeanlaiset vanhemmuusmerkinnät (linkki vanhemmuuslakiin).
  - Osallistutaan kutsuttuna asiantuntijana valmistelutyötä tekevän virkamiestyöryhmän sekä vuonna 2020 asetettavan varsinaisen työryhmän työhön. Tavoitteena on jäsenyys varsinaisessa työryhmässä.
  - Tuotetaan tietoa translaista vanhemmuuteen ja lapsiperheellistymiseen liittyvistä näkökulmista. Jaetaan tietoa virkamiehille ja päättäjille.
  - Osallistutaan kumppanien mediakampanjoihin.
- **SIJAISYNNYTYSLAKI:**
  - Ensisijaisesti varmistetaan, että hallitusohjelmassa mainittu sijaissyntyislaki otetaan todella valmisteluun. Mobilisoidaan hallituspuolueiden poliitikkoja varmistamaan, että valmistelu käynnistetään ja että yhdistyksen tavoitteet huomioidaan valmistelun periaatteina.
  - Sijaissyntyysvaikuttamistyötä jatketaan jo pari vuotta jatkuneessa yhteistyössä kumppanien kanssa. Sateenkaariperheet ry on koordinoanut yhteistyöverkoston toimintaa.
  - Verkoston kanssa luodaan omat yksityiskohtaiset ratkaisuehdotukset sijaissyntyysjärjestelyiden haasteiden ratkaisemiseksi, tuotetaan tietoa ulkomaisesta lainsäädännöstä, luodaan tiedotusmateriaaleja myös suurelle yleisölle.
  - Perustetaan nettisivut ja somekanavat mediakampanjakäyttöön.
- **YHDENVERTAISET HEDELMÖITYSHOIDOT:**
  - Seurataan aloittavatko julkiset lapsettomuusklinit naisparien ja itsellisten naisten hoitoja hallinto-oikeuksien vuonna 2019 tekemien syrjintätuomioiden vaatimusten mukaisesti.
  - Ollaan yhteyksissä klinikoille, varmistetaan, että valitut hoitokäytännöt eivät ole enää jatkossa syrjiviä.
  - Tiedotetaan perheille uusista mahdollisuuksista ja niiden rajoituksista.
  - Loppuvuoden aikana kysellään perheiden kokemuksia kyselyllä. Annetaan klinikoille palautetta tekemämme kyselyn pohjalta.
  - Panostetaan merkittävästi julkisten klinikoiden lahjasolupankkien lahjoittaja-rekrytoinnin tukemiseen. Luodaan lahjoittajille suunnattu tietopankki Simpukka ry:n Helminauha-hankkeen sivuille. Sateenkaariperheet ry on hankkeen sopimuksen tehnyt yhteistyökumppani. Tiedotetaan laajasti lahjasolujen lahjoittajien rekrytoinnista. Ollaan yhteyksissä yhteistyökumppaneihin opiskelijajärjestöissä ja yhdenvertaisuus/tasa-arvo/ihmisoikeustoimijoiden kentällä. Haastetaan kumppaneita rekrytoimaan lahjoittajia omien jäsentensä, kohderyhmänsä ja seuraajiensa joukosta.
  - Yhdessä kumppanien kanssa luodaan poliittista painetta lisätä lapsettomuushoitosten resursseja hallitusohjelmakirjauksen hengessä.
- **HALLITUKSEN OHJELMAT:**
  - Seurataan valmistelun käynnistymistä hallituksen eri ohjelmista: lapsistrategia, syrjinnän ja rasismien vastainen ohjelma, perus- ja ihmisoikeusohjelma, tasa-arvo-ohjelma sekä koulukiusaamisen vastainen toimintaohjelma.
  - Vielä ei ole tiedossa, miten hallitus alkaa ko ohjelmia valmistella. Pyritään varmistamaan, että jokaisessa prosessissa otetaan huomioon sateenkaariperheiden vanhempien ja lasten asema, oikeudet ja kohtaamat haasteet. Valmistelun muodosta riippuen pyritään olemaan mukana joko työryhmän jäsenenä, lausujana ja/tai julkisena keskustelijana.

- 276   ○ Kansallisen lapsistrategian valmistelu on keskeinen prosessi, jossa pyritään
277   varmistamaan, että haavoittuvien lapsiryhmien suojelu on strategian tärkeimpiä
278   lähtökohtia.
- 279 ● **LAPSEN HUOLTO- JA TAPAAMISLAIN UUDISTUKSEN TOIMEENPANO:**
  - 280   ○ Tulee voimaan 1.12.2019.
  - 281   ○ Tiedotetaan uusista mahdollisuuksista perheille. Kannustetaan perheitä sopimaan
282   huoltajuuksista useammalle kuin kahdelle ja hakemaan tapaamisoikeutta
283   sosiaaliselle vanhemmalle. Kannustetaan perheitä yrittämään myös ennakkollisia
284   päätöksiä sosiaalisen vanhemman tapaamisoikeudesta.
  - 285   ○ Seurataan, miten sosiaaliviranomaiset ja tuomioistuimet alkavat ratkaisemaan
286   useamman vanhemman perheiden asioita. Tehdään kysely perheille,
287   lastenvalvojille ja tuomioistuimille loppuvuodesta.
  - 288   ○ Kiinnitetään ammattilaisten ja päättäjien huomioita mahdollisiin esiin nouseviin
289   haasteisiin. Koulutetaan lastenvalvojia ja kirjoitetaan useamman vanhemman
290   perheiden tapaamisoikeudesta lakitieteellisiin julkaisuihin.
  - 291   ○ Työstetään useamman kuin kahden vanhemman perheiden
292   tapaamisoikeuspäätöksistä materiaalia vanhemmuuslain säätelyyn useamman kuin
293   kahden vanhemman perheiden kohdalla.
  - 294 ● **PERHEVAPAAT:**
  - 295   ○ Huolehditaan, että perhevapaaudistus huomioi sateenkaariperheiden, mukaan
296   lukien apilaperheiden ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien vanhempien tarpeet.
  - 297   ○ Perhevapaaudistusta valmistellaan virkamiestyöryhmässä, johon ei ole pyydetty
298   järjestöjen edustusta. Ollaan yhteydessä virkamiehiin ja päättäjiin. Raportoidaan
299   nykyjärjestelmän ongelmista sateenkaariperheissä.
  - 300   ○ Jos työryhmästä annetaan väliaikatietoja minkälaisella mallilla ollaan menossa
301   eteenpäin, analysoidaan uusi malli ja pyritään ennakoimaan sen ongelmia
302   sateenkaariperheille.
  - 303   ○ Lausutaan tulevasta työryhmämietinnöstä, vaikutetaan eduskuntakäsittelyyn,
304   lausutaan valiokunnassa.
  - 305 ● **ÄITIYSLAKI:**
  - 306   ○ Seurataan äitiyslain toimeenpanon etenemistä, kun ensimmäiset äitiydet tullaan
307   tunnustamaan neuvoloissa vuoden 2020 aikana, kerätään jäseniltä kyselyssä tietoa
308   kokemuksista neuvoloissa, järjestetään neuvoloille täydennyskoulutusta ja
309   kirjoitetaan asiasta alan ammatillisissa lehdissä.
  - 310 ● Hallitus aikoo tehdä yhdenvertaisuuslakiin osittaisuudistuksen. Seurataan lain valmistelua,
311   annetaan lausuntoja.
  - 312 ● Jatketaan perhehoidon hanketta, joka lisää sateenkaariperheiden määrää perhehoidon
313   resurssina
  - 314 ● Huomioidaan myös adoptioalan koulutuksen tarve perhehoitohankkeen toteutuksessa, ja
315   seurataan adoptioalan kehitystä kun samaa sukupuolta olevien yhteinen adoptio on tullut
316   mahdolliseksi. Tehdään jossain vaiheessa kyselyn adoptioalan ammattilaisille ja
317   adoptiopolulla oleville sateenkaariperheille kokemuksista uuden lain soveltamisessa.
  - 318 ● Analysoidaan sateenkaariperheiden huoltajuuspäätöksiä, tehdään perheille ohjeistus, millä
319   tavoin tehdä menestyksellinen huoltajuushakemus
  - 320 ● Tehdään yhteistyötä THL:n ja muiden tutkimuslaitosten kanssa, jotta tulevaisuudessa
321   saataisiin enemmän tietoa myös sateenkaariperheiden lasten ja vanhempien hyvinvoinnista
  - 322 ● Ollaan mukana seuraavissa palvelujärjestelmän kehittämishankkeissa: Lapsi- ja
323   perhepalveluiden kehittämisohjelma, perhekeskus-toimintamallin rakentaminen,
324   eropalveluiden kehittäminen, lastensuojelun perhehoidon kehittäminen
  - 325
  - 326
  - 327
  - 328

329 2.3. Monimuotoiset perheet -verkosto vaikuttamistyön tukena

330 Monimuotoiset perheet -verkosto koostuu kymmenestä perheiden monimuotoisuutta edustavasta
331 järjestöstä. Sen tarkoituksena on tehdä perhepolitiikan ja -työn kehittämis- ja vaikuttamistyötä
332 kymmenen itsenäisen järjestön laajana ja tiiviinä yhteistyönä. Toiminnan tavoitteena on tunnistaa
333 järjestöjen kohderyhmiä yhdistäviä yhteisiä haasteita, etsiä niihin ratkaisuja ja viedä näitä
334 ratkaisuja palveluiden ja lainsäädännön kehittäjien tietoisuuteen. Tavoitteena on, että
335 yhteistoiminnan myötä syntyy uutta tietoa ja osaamista järjestöjen vaikuttamistyön keinoista ja
336 mahdollisuuksista. Verkoston työ tukee merkittäväällä tavalla osaa Sateenkaariperheet ry:n
337 tavoitteista, joissa on yhtymäkohtia verkoston muiden kumppanien tavoitteisiin. Toiminnalla on
338 oma yksityiskohtainen toimintasuunnitelmansa, joka on tämän toimintasuunnitelman liitteenä.

339 Verkoston toiminnalle on haettu STEAn kohdennettua avustusta. Toimintaa on pyritetty
340 hankerahoituksella vuosina 2013-2019. Toimintaa hallinnoi Sateenkaariperheet ry. Hankkeessa on
341 työskennellyt kaksi työntekijää. Vakinaistettavaan toimintaan suunnitellaan palkattavaksi kolmas
342 työntekijä, jos rahoitus mahdollistaa sen.

343

344 2.4. Kansainvälinen vaikuttamistyö

345 Kansainvälinen yhteistyö ja solidaarisuus ovat olleet vuosikymmenet erityisen vahvaa hlbt-
346 oikeuksien edistämässä. Myös Sateenkaariperheet ry:n työssä se on näytellyt merkittävää roolia
347 sekä vahvistamalla yhdistyksen vaikuttamistyötä ja argumentaatiota kotimaassa että
348 mahdollistamalla kansainvälisiin haasteisiin puuttumisen. Sateenkaariperheiden osalta suurin
349 kansainvälistymiseen liittyvä haaste on se, että perheenjäsenten väliset juridiset suhteet saattavat
350 menettää merkityksen, kun perhe siirtyy maasta toiseen. Toinen merkittävä näkökulma ovat
351 sateenkaariperheellisten pakolaisten oikeudet.

352 Yhdistyksen merkittävimpiä kansainvälisen vaikuttamistyön kumppaneita ovat eurooppalaisten
353 sateenkaariperhejärjestöjen kattojärjestö **Nelfa**, maailman hlbt-järjestöjen kattojärjestö **ILGA** ja
354 ennen kaikkea sen eurooppalainen osasto, kansalliset sateenkaariperhejärjestöt eri maissa,
355 europarlamentaarikkojen LGBT-Intergroup, kansainvälisen sateenkaariperhepäivän
356 koordinaatioryhmä ja eurooppalaisten perhejärjestöjen kattojärjestö COFACE. Sateenkaariperheet
357 ry on yksi Nelfan perustajajäsenistä. Myös kansainvälisen sateenkaariperhepäivän organisoinnissa
358 yhdistys on ollut alusta asti mukana.

359 *Toimenpiteet vuonna 2020*

- 360 • Jatketaan syksyllä 2019 aloitettua yhdistyksen kansainvälisen toiminnan tavoitteiden
361 määrittelyä
- 362 • Osallistutaan Nelfan (Poznan, Puola) ja Ilga-Euroopan (Sofia, Bulgaria) vuosikokouksiin ja
363 niiden yhteydessä järjestettäviin konferensseihin. Tarjotaan Ilga-Euroopan
364 vuosikokoukseen lapsen oikeuksien teemaista työpajaa. Osallistutaan
365 asiantuntijapuheenvuoroilla Nelfan ja muiden tahojen järjestämiin työpajoihin.
- 366 • Yhdessä Nelfan ja muiden mantereiden sateenkaariperhejärjestöjen kanssa järjestetään
367 3.5.2020 kahdeksas Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä.
- 368 • Osallistutaan Nelfan ja Ilga-Euroopan perheteemaisiin koulutuksiin ja tapahtumiin.
- 369 • Nostetaan perheteemoja esille kansainvälisissä hlbt-järjestöissä
- 370 • Vaikutetaan eurooppalaisten lapsi- ja perhejärjestöjen toimintaan myös kattojärjestöjemme
371 Väestöliiton ja LSKL:n kautta
- 372 • Seurataan Suomesta turvapaikkaa hakevien sateenkaariperheiden tilanteita sekä
373 maahanmuuttoviraston ja tuomioistuimien tekemiä päätöksiä. Seurataan ennen kaikkea
374 tilannetta Venäjällä. Tuetaan Suomesta karkotetun venäläisen sateenkaariperheen
375 valitusta YK:n lapsen oikeuksien komitealle. Tiedotetaan tulevasta päätöksestä.
376 Vastuutetaan päättäjiä ja maahanmuuttoviraston viranomaisia tunnistamaan
377 sateenkaariperheissä elävien lasten haavoittuvuus ja alttius vainolle.

378

379 2.5. Yhteistyöverkostojen kehittäminen

380

381 Yhdistyksen vaikuttamistyön strategiana on laaja, aktiivinen ja ennakkoluuloton verkostoituminen.

382 **Vanhemmuuslakiverkosto:** Vuonna 2020 kutsutaan kiinnostuneita lapsi- ja perhetyön toimijoita
383 vanhemmuuslakiuudistusta tukevaan verkostoon (ks. kohta 2.2.)

384 **Sijaissynnytyslakiverkosto:** Koordinoidaan pari vuotta toimineen sijaissynnytyslakiverkoston
385 toimintaa (ks. kohta 2.2.). Verkostossa ollut mukana Lapsettomien yhdistys Simpukka ry,
386 Kohtuuttomat ry, Monimuotoiset perheet -verkosto, Väestöliitto ja yksittäisiä tutkijoita.

387 **Perhehoidon kehittämisverkosto:** luodaan aktiivisesti yhteyksiä lastensuojelun perhehoidon
388 kentällä osana perhehoitohanketta yhteistyössä *Perhehoitoliiton, Pelastaa lasten, Pesäpuun,*
389 *Lastensuojelun Keskusliiton ja Helsingin kaupungin kanssa.*

390 **Monimuotoiset perheet -verkosto:** Vakiinnutetaan verkoston toiminta ak-rahoituksella vuoden
391 2020 alusta lukien (ks. kohta 2.3.). Kokoonnutaan neljä kertaa vuoden aikana yhteiseen
392 kehittämispäivään. Tehdään yhteistyötä vapaaehtoistyön kehittämisessä. Tehdään toiminnan
393 yhteistä arviointia ja kerätään kyselytietoja verkoston vapaaehtoisilta toimijoilta.

394 **Seta, Setan muut jäsenjärjestöt, Trasek:** Tehdään erittäin tiivistä yhteistyötä ennen kaikkea
395 yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössä ja tiedottamisessa. Setan kutsumana kokoonnutaan
396 sateenkaarivaikuttamistyön verkoston tapaamiseen neljä kertaa vuodessa. Lisäksi yksittäisissä
397 vaikuttamistyön hankkeissa kokoonnutaan tarvittaessa. Yhteisenä erityisen tärkeänä
398 ponnistuksena on translain uudistus. Vuonna 2017 käynnistettiin yhteistyössä Perhesuhdekeskus.
399 Muita tärkeitä vaikuttamistyön kumppaneita *Amnesty, Ihmisoikeusliitto ja Mannerheimin*
400 *lastensuojeluliitto.*

401 **Lastensuojelun Keskusliitto:** Keskusliitto on yhdistyksen kumppani perhehoito- ja perhekeskus-
402 hankkeissa. Yhteisiä julkilausumia sateenkaariperheiden lasten oikeuksista.

403 **Väestöliitto:** Yhteistyö Hyvä Kysymys -toiminnassa jatkuu. Vaikuttamistyön tärkeä kumppani.
404 Toiminnajohtaja Väestöliiton hallituksen jäsen.

405 **Pelastakaa lapset:** Yhteistyökumppani vaikuttamistyössä, perhehoitohankkeessa ja adoptioalan
406 kehittämistyössä. Muita kumppaneita adoptioalan kehittämisessä *Adoptioperheet, Helsingin*
407 *kaupungin adoptioyksikkö, Interpedia ja Valvira*

408 **Lapsiasiavaltuutettu:** Yhteistyökumppani vaikuttamistyössä. Vuodesta 2014 toiminnanjohtaja
409 asiantuntijajäsenenä lapsiasianeuvottelukunnassa. Toiminnanjohtaja lapsiasiavaltuutetun HLBTI ja
410 lapset –työryhmän puheenjohtajana 2015-2019. Jatko kirjoittamishetkellä avoinna.

411 **Yhdenvertaisuusvaltuutettu:** Uuden yhdenvertaisuuslain myötä yhteistyö
412 yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston kanssa on syventynyt. Vaikuttamistyössä sukupuolen
413 moninaisuuden osalta yhteistyötä myös *tasa-arvovaltuutetun* kanssa.

414 **Parisuhdekeskus Kataja:** Läheinen yhteistyökumppani Perhesuhdekeskus-toiminnassa. Yhdistys
415 kumppanina vuosittaisilla parisuhdepäivillä. Muita parisuhdetyön kumppaneita evankelis-
416 luterilaisen kirkon perhetyö, Helsingin seurakuntayhtymä ja Helsinki Missio.

417

418

419

420

421

422

423

424

425

3. Ammatillisen työn kehittäminen ja tiedon tuottaminen

428

3.1. Ammatillinen koulutus sateenkaariperheistä

430 Vuosina 2012-2017 ammattilaisten koulutustoimintaa toteutettiin ja kehitettiin OKM:n myöntämällä
431 erityisavustuksella. Työtä jatketaan rajoitetummassa muodossa olemassa olevien resurssien
432 puitteissa. Kouluttamisesta vastaavat eri puolilla maata asuvat järjestön kouluttamat
433 vapaaehtoiskouluttajat, hankkeiden työntekijät omilla aihealueillaan, järjestön muu henkilökunta,
434 palkkioperustaiset kouluttajat sekä yhteistyökumppanien kouluttajat.

435 Stealta haetaan rahoitusta neljännelle vakitukselle työntekijälle erityisasiantuntijan työnkuvalla, joka
436 sisältäisi erilaisia tehtäviä ammatillisen työn kehittämisen saralla, esimerkiksi kouluttamista,
437 konsultointia ja asiantuntijana toimimista kehittämishankkeissa. Ammatillisen työn kehittämistä ja
438 koulutuksia tehdään myös osana Perhesuhdekeskus-toimintaa ja perhehoitohanketta.

439 *Tavoitteet*

440 Lisätään lasten ja perheiden parissa toimivien ammattilaisten tietoa ja osaamista
441 sateenkaariperheiden kohtaamisesta ja perheiden erityishaasteista. Tavoitteena on myös kehittää
442 kasvatus- ja opetusalan sekä sosiaali- ja terveysalan yksiköiden ja oppilaitosten toimintakulttuuria
443 yhä moninaisuudelle avoimemmaksi. Tavoitteena on edistää monimuotoisten perheiden
444 yhdenvertaisuuden toteutumista ja lisätä sateenkaariperheissä elävien lasten ja aikuisten
445 hyvinvointia.

446 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 447 • Vuonna 2020 erityisiä kohderyhmiä ovat neuvoloiden (äitiyslaki), lastensuojelun
448 (perhehoitohanke), lapsettomuusklinikoiden (lahjasoluhoidot julkisilla) ja eroauttamisen
449 (perhesuhdekeskus) ammattilaiset sekä lastenvalvojat (huoltolain toimeenpano).
- 450 • Vastataan mahdollisuuksien mukaan kaikkiin ammatillista täydennyskoulutusta koskeviin
451 koulutuspyyntöihin. Koulutuksista peritään pääsääntöisesti palkkio.
- 452 • Osallistutaan ammatilaisille suunnatuille messuille ja asiantuntijapäiville joko yhdistyksen
453 omalla pöydällä tai monimuotoiset perheet -verkoston yhteisellä pöydällä.
- 454 • Tarjotaan yhdistyksen ja kumppaneiden kouluttajien asiantuntemusta ammatillisiin
455 suurtapahtumiin, suurten toimijoiden seminaareihin ja yhteiskunnallisesti merkittäviin
456 tapahtumiin.
- 457 • Kehitetään vapaaehtoiskouluttajien tietotaitoa
- 458 • Perhesuhdekeskus kouluttaa, konsultoi ja tuottaa tietoa erityisesti pari-, ero- ja perhetyön
459 ammattilaisille sateenkaari-ihmisten perhesuhteista.
- 460 • Perhesuhdekeskus lisää ammattilaisten tietoisuutta kaikista valtakunnallisista,
461 sateenkaarierityisistä palveluista (palveluohjausmalli), joita voi konsultoida erityisissä
462 tilanteissa.
- 463 • Perhesuhdekeskus toteuttaa koulutusosion sateenkaarevista perhesuhteista sekä Katajan
464 kouluttamien parisuhdeneuvojien että kirkon kouluttamien perheneuvojien koulutuksiin
- 465 • Jos Perhesuhdekeskus saa kolmannen työntekijän, aletaan kartoittaa mahdollisuutta
466 kehittää perhesuhteita tukevien palveluiden sateenkaariturvallisuutta laajamittaisemmin
467 yhdessä yhden pilottikunnan kanssa.
- 468 • Perhehoitohanke tarjoaa kohdennettuja koulutuksia perhehoidon toimijoille sekä
469 asiantuntijapuheenvuoroja lastensuojelun tapahtumissa
- 470 • Jos erityisasiantuntijan palkkaamiselle myönnetään rahoitus, ammatillisen työn koulutus-,
471 tutkimus- ja kehittämistoimintaa voidaan tehdä suunnitelmallisesti ja laajemmassa mitassa.

472

473

474

475 3.2. Väriä perhehoitoon -hanke 2018–2020

476 Keväällä 2018 käynnistettiin yhteistyössä kumppanien kanssa perhehoidon kehittämishanke Väriä
 477 perhehoitoon. Hankkeen tavoitteena on lisätä perhehoitoon pääsevien lasten osuutta
 478 lastensuojelussa. Tavoitteeseen pyritään lisäämällä sateenkaari-ihmisten määrää perhehoitajina.
 479 Sateenkaariperheiden osuus perhehoitajista on Suomessa vielä häviävän pieni moneen muuhun
 480 maahan verrattuna. Kuitenkin yli puolet sateenkaari-ihmisistä toivoo voivansa toimia kasvattajina.
 481 Samalla perhehoitajista on pulaa. Kyse on siis kohtaanto-ongelmasta, joka hankkeella pyritään
 482 ratkaisemaan.

483 Sateenkaariperheiden toimimiselle perhehoitajina ei ole lainsäädännöllisiä esteitä. Sen sijaan
 484 prosessiin sisältyy kokonainen joukko erilaisia, palveluketjuun liittyviä sosiaalisia, rakenteellisia,
 485 psykologisia, koulutuksellisia ja asenteellisia kynnyksiä, joita hankkeessa on tarkoitus madaltaa.
 486 Kyse on ennen kaikkea vaikuttamis-, tiedottamis- ja koulutustyön hankkeesta, jota hankkeen
 487 strategian mukaisesti tehdään yhtä aikaa kaikkien kynnysten osalta, laajan yhteistyöverkoston
 488 rintamalla, mukaan lukien lastensuojelun kunnalliset, yksityiset ja järjestötoimijat.

489 *Tavoitteet:*

- 490 • Lisätään perhehoitoon pääsevien lasten osuutta lastensuojelussa
- 491 • Lisätään sateenkaariperheiden määrää lastensuojelun perhehoitajien joukossa
- 492 • Lisätään tietoa sateenkaariperheistä perhehoitajina
- 493 • Kehitetään hyviä käytäntöjä sateenkaariperheiden huomioimiseen perhehoitajien
 494 rekrytoinnissa, koulutuksessa ja lastensuojelutyössä

495 Väriä perhehoitoon -hankkeella on oma, yksityiskohtainen toimintasuunnitelmansa.

496 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 497 • Säännöllinen tiedottaminen sateenkariväelle sijaisvanhemmuuden mahdollisuudesta
- 498 • Sijaisvanhemmuus-infotilaisuuksien järjestäminen maakunnissa
- 499 • “Ajoissa kotiin” rekrytointi- ja tiedotuskampanjaan osallistuminen syksyllä 2020
- 500 • Tarjotaan kohdennettua, organisaatitasaista ja -lähtöistä koulutusta ja
 501 kehittämisyhteistyötä perhehoidon toimijoille
- 502 • Asiantuntijapuheenvuorot ja hankkeen sekä sateenkaarisijaisperheiden näkyvyys
 503 lastensuojelun tapahtumissa ja seminaareissa sekä erilaisissa julkaisuissa
- 504 • Sateenkaarisijaisvanhempien fokusryhmätyöskentelyn jatkuminen perhehoidon toimivien
 505 käytäntöjen ja kehittämistarpeiden esiin nostamiseksi ja perhehoidon kehittämisessä
 506 huomioitavaksi.
- 507 • Vertaistoiminnan järjestäminen tarpeiden mukaisesti, yhteistyömahdollisuuksien kartoitus ja
 508 jatkon turvaaminen

509

510 3.3. Perhesuhdekeskus -toiminta

511 Perhesuhdekeskus-toiminta on ollut käynnissä vuodesta 2017, ja hankemuotoisen toiminnan
 512 rahoitus on osoitettu vuoden 2019 loppuun. Vakinaiselle toiminnalle ja kolmannelle
 513 työntekijäresurssille on haettu rahoitusta vuoden 2020 alusta. Mikäli rahoitusta ei myönnetä,
 514 toiminta päättyy maaliskuussa 2020.

515 Perhesuhdekeskus-toiminnan kohderyhmänä ovat järjestön muusta toiminnasta poiketen kaikki
 516 sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä, ei vain lapsiperheelliset ja sitä suunnittelevat, kuten
 517 yhdistyksen muussa toiminnassa. Tavoitteena on lisätä hyvinvointia sateenkaari-ihmisten perhe- ja
 518 läheissuhteisiin. Perhesuhdekeskus on kaikkien sateenkaarijärjestöjen yhteinen
 519 Perhesuhdekeskus.

520 Keskus koordinoi, kouluttaa ja kehittää rakkaussuhteisiin ja muihin perhesuhteisiin liittyvää
 521 vertaistoimintaa sekä tarjoaa ammatillista tukea perhesuhteiden tueksi. Sateenkaari-ihmisten
 522 perhesuhteiden erityiskysymyksiä ja tuen tarpeita kartoitetaan. Kerätyn tiedon pohjalta kehitetään

523 keskuksen toimintoja, koulutetaan pari-, perhe- ja erotyön ammattilaisia sekä tuotetaan jaettavia
524 materiaaleja perhesuhteiden tueksi sateenkaari-ihmisille, heidän läheisilleen sekä ammattilaisille.

525 Yksi Perhesuhdekeskuksen keskeisistä tehtävistä on koordinoida sateenkaarijärjestöjen
526 palveluohjauksen kehittämistä. Hankkeen aikana kehitettyä palveluohjausmallia sekä asiakastyötä
527 tekevien verkoston toimintaa kehitetään edelleen yhteistyössä muiden valtakunnallisia
528 sateenkaarierityisiä palveluja tarjoavien järjestöjen kanssa.

529 Perhesuhdekeskuksen vuoden 2020 tarkennetut tavoitteet ja toimenpiteet on sisällytetty tämän
530 toimintasuunnitelman muihin osioihin avustushakemuksen mukaisesti.

531

532 3.4. Sateenkaariperheiden hyvinvointia koskevat julkaisut

533 Yhdistys julkaisee kohdennettua tietoa sateenkaariperheistä eri ammattiryhmille ja eri
534 elämäntilanteisiin liittyen. Osa julkaisuista puhuttelee suoraan ammattilaisia. Osa materiaaleista on
535 suunnattu sekä ammattilaisille että perheille itselle. Myös perheille suunnatut julkaisut palvelevat
536 perheiden kanssa työtä tekeviä ammattilaisia. Julkaisut voivat olla sähköisiä tai perinteisiä.

537 *Tavoitteet*

538 Tarjotaan mahdollisimman monipuolista tietoa sateenkaariperheiden hyvinvoinnista ja
539 elämäntilanteista tavalla, joka on helposti ymmärrettävä ja samaistuttava.

540 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 541 • Artikkelit Sateenkaarevat pari- ja monisuhteet pari- ja perhetyössä tietokirjaan Perhe- ja
542 läheissuhteet sateenkaaren alla (Perhesuhdekeskus)
- 543 • Opas ammattilaisille sateenkaari-ihmisten perhesuhteiden erityiskysymyksistä
544 (Perhesuhdekeskus)
- 545 • Ongelmia läheisen kanssa -opas sateenkaari-ihmisille (Perhesuhdekeskus)
- 546 • Vanhemmuuden jakaminen apilaperheessä -opas (Perhesuhdekeskus)
- 547 • Opas-materiaalit perhehoidon ammattilaisille, sijoitetuille lapsille ja heidän vanhemmilleen
- 548 • Tarvittavat uusintapainokset yhdistyksen oppaista 10 askelta ja sosiaalisen vanhemman
549 opas
- 550 • Uusintapainokset ”10 askelta sateenkaariperheen kohtaamiseen”-oppaasta ja sosiaalisen
551 vanhemman oppaasta
- 552 • Vanhemman sukupuolen moninaisuutta käsittelevä opas lapselle
- 553 • Tarvittaessa opas useamman vanhemman perheistä lastenvalvojille ja tuomioistuimille
554 (edellyttää erityisasiantuntijan palkkaamista)

555
556

557 4. Monimuotoista vertaistoimintaa

558

559 4.1. Vuositeema 2020-2021 vanhemmuuskumppanuus

560

561 Yhdistys on valinnut vuosittain vuositeeman. Nyt teema valitaan pidemmälle kaksivuotiskaudelle
562 2020-2021. Teeman valitsemisen tarkoituksena on kiinnittää erityistä huomiota johonkin tiettyyn
563 teemaan kerrallaan. Vuositeema vaikuttaa yhdistyksen järjestämään vertaistoimintaan,
564 vaikuttamistyöhön ja ammatillisen työn kehittämiseen. Vuosien 2020-2021 teemaksi on valittu
565 vanhemmuuskumppanuus. Vanhemmuuskumppanuutta tarkastellaan mahdollisimman laajasti
566 käsittäen kaikki tilanteet, joissa lapsen vanhemmuutta jaetaan kahden tai useamman kesken.
567 Teeman valinnassa on ajateltu esimerkiksi apila- ja polyperheitä, kumppanuusvanhemmuutta (co-
568 parenting) laajemminkin, eron jälkeistä vanhemmuuskumppanuutta, mutta myös

569 vanhemmuuskumppanuutta parisuhteessa. Teema voi laajentua myös sukulaisiin ja ystäviin
570 kasvatuskumppanuutena.

571 *Toimenpiteet vuonna 2020 (toimenpiteet eritelty tarkemmin omissa alaluvuissaan):*

- 572 • Kehitetään apilaperheille tarjottavaa tukea kumppanuusvanhemmuuteen (co-parentig)
- 573 • Järjestetään ammatillisesti ohjattua vertaistukea eron jälkeiseen
574 vanhemmuuskumppanuuteen
- 575 • Tarjotaan rakkaussuhteita tukevaa vertaistoimintaa paris- ja moniskunnille turvaamaan
576 vanhemmuuden jakamista pari- tai monisuhteessa
- 577 • Perhesuhdekeskus tarjoaa lisäksi ammatillista, psykososiaalista tukea
578 vanhemmuuskumppanuuden haastavissa tilanteissa, kuten erotilanteissa ja uusperheiden,
579 kumppanuusvanhempien, apilaperheiden ja polyperheiden erityiskysymyksissä.
- 580 • Vanhemmuuskumppanuutta tai apilaperhettä suunnitteleville tarjotaan käyntiä
581 perhetyöntekijän luona jo suunnitteluvaiheessa.
- 582 • Ammatillista tukea voivat hyödyntää myös esimerkiksi sateenkaarevan lapsen tai nuoren
583 vanhemmat, jotka suhtautuvat eri tavalla lapsensa sateenkaarevuuteen ja tarvitsevat tukea
584 vanhemmuuskumppanuuteen.
- 585 • Julkaistaan opas vanhemmuuden jakamisesta apilaperheessä.
- 586 • Valmistellaan yhteistyössä kumppanien kanssa hankehakemusta
587 kumppanuusvanhemmuuden tukemista kehittävään hankkeeseen

588

589

590 4.2. Vertaistoimintaa erityisryhmille

591

592 Vuonna 2020 kiinnitetään yksittäisistä kohderyhmistä erityistä huomiota apilaperheisiin, heteroihin
593 sateenkaariperheissä ja eronneisiin vanhempiin (ks. kohta 4.4.).

594

595 **Apilaperheiden perustamiseen ja hyvinvointiin tarjotaan tukea**

596 Apilaperheissä vanhemmuus jaetaan vähintään yhden sellaisen henkilön kanssa, johon ei koskaan
597 ole ollut romanttista suhdetta. Apilaperhettä lähdetään perustamaan ideana jakaa vanhemmuus, ei
598 välttämättä muuta. Useimmiten apilaperheen lapsella on alusta saakka kaksi kotia. Vaikka kahden
599 vanhemman apilaperheitä on koko ajan lisääntyvässä määrin, apilaperheille on tyypillistä se, että
600 vanhempia on useampi kuin kaksi. Yhdistys on saanut yhä enenevässä määrin yhteydenottoja
601 apilaperhettä suunnittelevilta. Keväällä 2020 televisiossa alkaa pyöriä apilaperheen
602 muodostamisesta kertova tositelevisiosarja, mikä luultavimmin tulee lisäämään entisestään
603 yhteydenottoja ja nostaa aiheen julkiseen keskusteluun. Apilaperheet kaipaavat perheen
604 suunnitteluvaiheessa erityyppistä tukea ja neuvoja kuin esimerkiksi hedelmöityshoitoklinikan
605 palveluita käyttävä naispari. Apilaperheen perustaminen vaatii erityistä suunnittelua ja
606 neuvottelutaitoja. Myös perhe-elämälle tuo omat haasteet (ja vahvuudet) se, että koteja on kaksi ja
607 vanhempia useita.

608

609 *Tavoitteet:*

- 610 • Yhä useampi apilaperhettä harkitseva saa asianmukaista ja riittävää tietoa perheen
611 perustamisen pohjaksi.
- 612 • Apilaperheestä haaveilevat löytävät aiempaa helpommin niiden ihmisten luo, joilla on
613 vastaavia toiveita.
- 614 • Apilaperheet tutustuvat muihin apilaperheisiin ja saavat vertais- ja ammattilaistukea perhe-
615 elämän mahdollisiin haasteisiin.

616

617 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

618

619

620

621

622

623

624

625

626

627

628

629

630

631

632

633

634

635

636

637

638

639

640

641

642

643

644

645

646

647

648

649

650

651

652

653

654

655

656

657

658

659

660

661

662

663

664

- Vertaistoiminnan tilaisuudet: Apilaisien ja apiläitien omat vertaistuki-illat, fasilitoitu vanhemmuuskumppanuuspaja, jossa etsitään apilavanhempien kanssa vanhemmuuskumppanuuden hyviä käytäntöjä. (Seuraava vaihe kurssi vanhemmuuskumppanuuteen, mahdollisesti vuonna 2021).
- Tietoa ja tutustumista: Miten apilaperheet tekee lapsia -nettiluento, uutiskirjeeseen apilaisältöjä, nettisivuille apilaperheiden osio, vanhemmuuskumppaniksi.fi-palvelun käynnistäminen (jos vapaaehtoisia löytyy) ja ”Apilaperheen perustaminen” – informatiivinen ilta apilaperheen perustamista harkitseville, jossa päästään myös tutustumaan toisiin perhettä suunnitteleviin pariskuntiin tai henkilöihin.
- Tukea: Henkilökohtaista neuvontaa apilaperhettä perustaville ja psykososiaalista tukea vanhemmuuskumppanuuden haastaviin tilanteisiin Perhesuhdekeskuksesta.
- Aletaan rakentaa mallia vanhemmuuskumppanuuden tukemiseksi vertaistoiminnan keinoin.
- Järjestetään vertaisuuteen pohjautuvia, teemoitettuja vanhemmuuskumppanuustuokioita apilaperheille ja kumppanuusvanhemmille.

Heterot sateenkaariperheissä

Heteronaisia on kautta aikain ollut apilaperheiden osana. Kumppanuusvanhemmuustietoisuuden lisääntyttyä yhä useampi hetero(hko)ksi itsensä määrittelemä cis-ihminen näkee kumppanuusvanhemmuuden oman lapsiperheellistymisensä vaihtoehtona, ja on sen myötä löytänyt tiensä Sateenkaariperheiden palveluiden ja toiminnan piiriin.

Vanhemmuuskumppanuusiltoihin on osallistunut runsaasti kumppanivanhempaa etsiviä cis-heteroihmisiä. Myös neuvontapalveluissa heteroiden yhteydentotot ovat selvästi kasvaneet. Myös cis-miehen ja -naisen muodostamat parit ovat havahtuneet kumppanuusvanhemmuuden voivan olla vaihtoehto tilanteessa, jossa pariskunnasta kumpikaan ei pysty tulemaan raskaaksi.

Tavoitteet:

- Sateenkaarevien ihmisten kanssa kumppanuusvanhemmiksi ryhtyvät kokevat saavansa apua ja tukea yhdistyksestä ja voivansa kuulua sateenkaariperheisiin
- Cis-heterot saavat tukea kumppanuusvanhemmuuteen
- Miesten, seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta, vanhemmaksi tulemisen haaveet tulevat entistä näkyvämmäksi.

Toimenpiteet vuonna 2020:

- Huomioidaan viestinnässä ja etenkin kumppanuusvanhemmuudesta puhuttaessa cis-heteroiden olemassaolo. Toivotetaan heidät tervetulleiksi apilaperheille ja sellaista suunnittelevien vertaistoimintaan.
- Jatketaan asiallisen tiedon jakamista apilaperheydestä ja kumppanuusvanhemmuudesta. Tuodaan esille se yhtenä lapsiperheytyymisen mahdollisuutena ja tarjotaan tietoa apilaperheen perustamisen ja siinä elämisen tueksi.
- Selvitellään, mistä cis-heterot voisivat saada tukea kumppanuusvanhemmuuteensa.
- Tuodaan mm. somen ja netin välityksellä miesten vanhemmuushaaveita todellisiksi jakamalla tietoa ja kokemustarinoita.

Perhehoitohankkeen myötä vertaistoimintaa perhehoitajille

Lastensuojelun perhehoito ja sijaisvanhemmuus on erityistä vanhemmuutta, jossa joutuu kohtaamaan paljon erilaisia asioita ja tunteita liittyen sijoitukseen ja sijoitettuun lapseen. Kokemusten ja tunteiden jakaminen vertaisten kanssa helpottaa joskus rankoiltakin tuntuissa

665 perhehoidon tilanteissa ja ehkäisee uupumista. Hyvinvoiva perhehoitaja on tärkein voimavara
 666 onnistuneelle sijoitukselle.

667 *Tavoitteet:*

- 668 • Sijaisperheet tutustuvat toisiin sijaisperheenä toimiviin sateenkaariperheisiin ja saavat
 669 vertais- ja ammattilais­tukea perhehoidon arkeen ja haasteisiin
- 670 • Sijaisperheissä elävät lapset tutustuvat toisiin sijaisperheiden lapsiin ja saavat vertaistukea
 671 ja mahdollisuuden puhua kokemuksistaan toisten lasten kanssa. Huomioidaan erityisesti
 672 sijaissisaruu­us sekä sijoitetun rooli.
- 673 • Sijaisperheissä elävät sijaissisarukset tutustuvat muihin sijaisperheiden lapsiin ja saavat
 674 vertaistukea ja mahdollisuuden puhua kokemuksistaan toisten sijaissisarusten kanssa
- 675 • Sijoitetut lapset saavat vertaistukea ja mahdollisuuden puhua kokemuksistaan toisten
 676 sijoitettujen lasten kanssa.

677 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 678 • Järjestetään vertaistoimintaa esiin tulleiden tarpeiden ja toiveiden pohjalta
- 679 • Kartoitetaan yhteistyö­mahdollisuuksia vertaistuen järjestämiseksi jatkossa
- 680 • Koulutetaan halukkaita sateenkaarisijaisvanhempia vertaistoiminnan ryhmänohjaajiksi

681

682

683 Uusperheet

684

685 Sateenkaariperheisiin kuuluu monenlaisia uusperheitä. Suurimmalla osalla takanaan ero lapsen
 686 synnyinperheessä. Osalla uusperhe on ensimmäinen sateenkaareva perhe, jolloin koko perhe on
 687 monen uuden asian edessä. Uusperheissä elämä on erilaisten tapojen, tottumusten ja monen
 688 ikäisten ihmisten yhteensovittamista. Dynamiikka ja haasteet ovat hyvin erilaisia kuin ydin- tai
 689 apilaperheissä, joissa vanhemmuuteen ja perheyteen kasvetaan yhtä matkaa ja lapset ja aikuiset
 690 tutustuvat toisiinsa. Uusperheet tarvitsevat tietoa uusperheydestä ja etenkin vertaistukea
 691 perheyden kiemuroihin.

692

693 *Tavoitteet:*

- 694 • Yhä useampi perhe tulee tietoiseksi uusperheyden erityisyydestä ja siihen tarjottavista
 695 tukimuodoista.
- 696 • Asuinpaikkakunta ei estä ketään saamasta vertaistukea
- 697 • Vertaistukea ja uusperhetietoutta on etenkin aikuisten saatavilla. Lasten tarpeista tullaan
 698 tietoisemmiksi, jotta toimintaa heidän suhteensa päästään suunnittelemaan.
- 699 • Tehdään vahvasti yhteistyötä Suomen uusperheiden Liiton (Supli) kanssa. Saadaan
 700 tietotaitoa jaettua puolin ja toisin.

701

702 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 703 • Jatketaan uusperheille suunnattua vertaisohjattua toimintaa. Vuoden aikana järjestetään
 704 yksi vertaisohjattu voimaa uusperheen arkeen -kurssi.
- 705 • Uusperheille järjestetään vähintään yksi verkkovertaistapahtuma
- 706 • Uusperheille järjestetään muutama asiantuntijaohjattu tilaisuus Helsingissä
- 707 • Uusperheille järjestetään yksi tuettu loma yhteistyössä Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto
 708 ry:n (MTHL) kanssa.

709

710 Sukupuolen moninaisuus perheissä

711

712 Edellisen toimintavuoden aikana transihmisä ja muunsukupuolisia on saatu innostettua mukaan

713 toimintaan aiempaa enemmän. Sukupuolivähemmistöt kokevat Suomessa yhä
714 seksuaalivähemmistöjä enemmän syrjintää ja ymmärtämättömyyttä. He ovat erityisen
715 haavoittuvassa asemassa olevia.

716 *Tavoitteet:*

- 717 • Perheet, joissa vanhemmilla on sukupuolen moninaisuutta saavat apua ja tukea
718 yhdistyksestä ja voivansa kuulua sateenkaariperheisiin
- 719 • Sukupuoleltaan moninaiset innostuvat toimimaan yhdistyksen vapaaehtoisina
- 720 • Perheellistymismahdollisuuksista on saatavilla tietoa aiempaa kattavammin ja helpommin

721 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 722 • Innostetaan vapaaehtoisia vertaisryhmien vetäjiä jatkamaan työtään ja uusia aloittamaan
723 aikuisten tai koko perheen kokoontumisia sukupuoleltaan moninaisille vanhemmille ja
724 vanhemmuudesta haaveileville
- 725 • Järjestetään ryhmä sukupuoltaan pohtiville lapsille ja varhaisnuorille yhdessä Sukupuolen
726 moninaisuuden osaamiskeskuksen kanssa kuusi kertaa
- 727 • Järjestetään maskuliinien vanhemmuusviikonloppu
- 728 • osallistutaan TransHelsingin järjestämiseen ja organisoidaan siellä mm. Miten transihmiset
729 tekevät lapsia -tilaisuus, perhetapaaminen ja koululaisperheiden tapahtuma
- 730 • Järjestetään yhteiset kevätkarkelot kaikille perheille, joissa jollakin perheenjäsenellä on
731 sukupuolen moninaisuutta
- 732 • Jatketaan asiallisen tiedon jakamista sukupuolen moninaisuudesta lapsiperheessä.
- 733 • Tuodaan mm. somen ja netin välityksellä transihmisten vanhemmuushaaveita todellisiksi
734 jakamalla tietoa ja kokemustarinoita.

735

736 **Muut erityisryhmät**

737 Lapsettomien yhdistys Simpukka ry:n Helminauha-hankkeen kanssa tehdään yhteistyötä
738 lahjasoluilla alkunsa saaneiden sateenkaariperheiden valmennuksen organisoimiseksi sekä
739 lahjasoluperhetietopankin valmiiksi saattamiseksi. Kartoitetaan vanhempien toiveita erilaisten
740 ryhmien suhteen jäseniltä ennen kaikkea vuosittaisilla jäsenkyselyillä. Käynnistetään uusia ryhmiä
741 kiinnostuksen ja vapaaehtoisten vetäjien löytymisen puitteissa. Perheleireillä järjestetään
742 vaihteleville kohderyhmille muutaman tunnin vertaiskeskusteluryhmiä.

743

744 Paikallistoiminnasta vastaavat paikallistiimit järjestävät lisäksi monenlaista toimintaa erityisryhmille
745 (ks. 4.8.)

746

747 **4.3. Rakkaussuhteita voimistava vertaistoiminta ennalta ehkäisee ongelmia**

748

749 Sateenkaarevien paris- ja moniskuntien rakkaussuhteisiin, perhesuhteisiin ja eroihin liittyy
750 monenlaisia sosiaalisia, juridisia, rakenteellisia ja palvelujärjestelmän haasteita. Lisäksi paris- ja
751 moniskunnat ja perheet ovat jättäneet julkisia tukipalveluita käyttämättä syrjinnänpelon tai
752 huonojen palvelukokemusten takia. Näistä syistä ennalta ehkäisevään ja ratkaisukeskeiseen
753 rakkaussuhteita tukevaan vertaistoimintaan on panostettu viime vuosina paljon.

754 Perhesuhdekeskus järjestää rakkaussuhteita vahvistavaa vertaistoimintaa kaikille sateenkaareville
755 paris- ja moniskunnille.

756 *Tavoitteet:*

757 Sateenkaarevien paris- ja moniskuntien rakkaussuhdehyvinvointi lisääntyy. Lisätään tietoa
758 sateenkaariperheiden vanhemmille rakkaussuhteiden hyvinvoinnin merkityksestä lapsen

759 hyvinvoinnille. Rakkaussuhdetoimintaan osallistuu yhä moninaisempi joukko sateenkaari-ihmisiä.
 760 Mahdollistetaan omien rakkaussuhdetaitojen kehittäminen myös sinkuille. Viedään
 761 vertaistoiminnan kokemuksista nousevaa tietoa alan ammattilaisten tietoisuuteen
 762 koulutustoiminnan kautta.

763 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 764 • Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoiset ohjaavat 10 Rakkaussuhdetuokiota eri puolilla
 765 Suomea.
- 766 • Rakkaussuhdetuokioiden sisältöjä ja rakennetta päivitetään siten, että tuokioihin voi
 767 osallistua myös yksin, ilman kumppania.
- 768 • Järjestetään neljä viikonloppukurssia, joista kolme ovat uusia Sylikkään -
 769 viikonloppukurssia (läheisyys ja seksuaalisuus -teemalla) eri puolilla Suomea
 770 vapaaehtoisten toimesta.
- 771 • Järjestetään yksi ammatillisesti ohjattu viikonloppukurssi
 772

773 4.4. Eroauttaminen ja vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen

774

775 Paris- ja moniskuntien sekä perheiden ja vanhemmuuden tukeminen erossa ja eron jälkeen on
 776 usein ammatillista lähestymistapaa vaativa asia. Tästä syystä yhdistyksen vertaistoiminnassa
 777 pyritään panostamaan nimenomaan ennalta ehkäisyyn tekemällä vahvistavaa rakkaussuhdetyötä.

778 Perhesuhdekeskus järjestää vuosittain Suomalaiseen eroseminaariin pohjautuvan, ammatillisesti
 779 ohjatun eroryhmän sekä Helsingissä iltakurssina että valtakunnallisesti saavutettavana verkko- ja
 780 leirimuotoisen kurssina. Ryhmät ovat suunnattu kaikille sateenkaari-ihmisille.

781 Ensi- ja turvakotien liiton Neuvokeskus on kehittänyt toimivan, ryhmämuotoisen ja vertaisuuteen
 782 perustuvan mallin vanhemmuuden tukemiseen eron jälkeen. Vanhemman neuvo -ryhmissä
 783 etsitään ammattilaisen ohjauksessa oman vanhemmuuden vahvuuksia ja keinoja tukea omaa lasta
 784 eron jälkeen. Vanhemman neuvo -eroryhmän järjestämisestä vastaa yhdistyksen perustoiminta.
 785 Vanhemman neuvo -erokurssista muokattu viikonloppu- ja verkkokurssi pilotoidaan, jotta kurssi
 786 saadaan myös muiden kuin pääkaupunkilaisten ulottuville.

787 Sateenkaariperheiden käytännöllisen ja juridisen neuvonnan tueksi on jo aiemmin luotu
 788 Sateenkaariperheen ero-opas -materiaali.

789 Perhesuhdekeskus tukee sateenkaarevia paris- ja moniskuntia sekä sateenkaariperheitä myös
 790 lyhytaikaisella psykososiaalisella tuella erotilanteissa silloin, kun perhe ei ole saanut tukea
 791 julkisista palveluista (ks. luku 6).

792 *Tavoitteet:*

793 Erovertaistoimintaan osallistuneet kokevat, että he ovat saaneet helpotusta vaikeaan
 794 erotilanteeseensa ja valmiuksia tukea lapsiaan erotilanteessa. He ovat alkaneet ymmärtää
 795 erotilanteeseensa johtaneita syitä. Heidän kykynsä ja uskalluksensa luoda jatkossa uusia läheisiä
 796 ihmissuhteita on vahvistunut.

797 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 798 • Järjestetään vuoden aikana yksi ammatillisesti ohjattu, valtakunnallinen Vanhemman neuvo
 799 -ryhmä (kaksi lähitapaamista, joiden välissä verkkotapaamisia).
- 800 • Levitetään ero-opasta sähköisessä ja painetussa muodossa perheille ja ammattilaisille.
- 801 • Järjestetään eroteemaisia vertaiskeskustelutilaisuuksia leirien yhteydessä ja Hyvä kysymys
 802 -nettipalvelussa
- 803 • Perhesuhdekeskus järjestää yhden sateenkaarierityisen eroryhmän Helsingissä
 804 iltakurssina.
- 805 • Perhesuhdekeskus järjestää yhden valtakunnallisen sateenkaarierityisen eroryhmän (kaksi
 806 lähitapaamista ja 6 verkkotapaamista) pk-seudun ulkopuolella.

4.5. Läheisten toiminta

809

810 Perhesuhdekeskus-toiminnan kohderyhmänä ovat myös sateenkaari-ihmisten läheiset, kuten
811 vanhemmat, puoliset, lapset, sisarukset, isovanhemmat ja muut läheiset. Perhesuhdekeskus
812 kehittää ja järjestää läheisille suunnattuja vertaistuen muotoja ja tarjoaa ammatillista tukea
813 haastavissa perhetilanteissa (ammatillinen tuki ks. luku 6), jotta hyvinvointi sateenkaari-ihmisten ja
814 heidän läheistensä perhesuhteissa lisääntyy ja sitä myöten yksilön oma hyvinvointi kasvaa.

815

816 Perhesuhdekeskukselta on toivottu sateenkaariperheiden lapsille suunnattuja vertaistukioita, joita
817 Perhesuhdekeskus on työstänyt yhdessä vapaaehtoisten kanssa vuoden 2019 aikana. 4-6 -
818 vuotiaille lapsille suunnattuja tukioita aletaan järjestää vuonna 2020.

819

820

Tavoitteet

822 Järjestää sateenkaari-ihmisten (aikuisille) läheisille mahdollisuuksia ja tilaisuuksia tulla kohdatuksi
823 ja kuulluksi oman tilanteensa, hämmennyksensä ja huolensa kanssa. Lisätä sateenkaari-ihmisten
824 läheisten ymmärrystä sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuutta kohtaan, sekä
825 omaa hämmennystä kohtaan. Tarjota läheisille psykoedukaatiota Läheisinfon muodossa
826 (verkossa ja kasvotusten) ja lisäksi vanhemmille vertaistukea anonyymien chattien muodossa.
827 Voimaannuttaa läheisiä tukemaan omia sukupuoli- ja/tai seksuaalivähemmistöihin kuuluvia
828 läheisiään. Lisätä sateenkaariperheiden lasten ymmärrystä sateenkaariperheydestä ja antaa
829 keinoja tilanteisiin, joissa he kohtaavat ennakkoluuloja omaa perhemuotoaan kohtaan. Kehittää
830 uusia vertaistoiminnan muotoja läheisille.

831

Toimenpiteet vuonna 2020:

- 833 • Järjestetään neljä Läheisinfoa eri puolilla Suomea.
- 834 • Järjestetään kerran kuukaudessa anonyymi chatti sateenkaari-ihmisten vanhemmille.
- 835 • Pilotoidaan sateenkaariperheiden 4-6-vuotiaiden lasten tuokiot ja koulutetaan
836 paikallistiimiä aktiivit ohjaamaan tukioita lapsille omilla paikkakunnillaan.
- 837 • Aloitetaan kehittämään yhteistyökumppaneiden toivomana uudenlaisia vertaistoiminnan
838 malleja 1) seksuaalivähemmistöihin kuuluvien puolisoille ja 2) sateenkaarinuorille ja heidän
839 vanhemmilleen.

840

841

4.6. Leirimuotoinen vertaistuki palvelee koko Suomea

843 Leiritoiminta on ollut pitkään Sateenkaariperheet ry:n toiminnan keskeinen ja kysytyin
844 toimintamuoto, jolla ylläpidetään sateenkaariperheiden psykososiaalista hyvinvointia. Kyseessä ei
845 ole loma- ja virkistystoiminta vaan leirit ovat ohjelmaltaan hyvin vertaistuellisia ja lähentyvät
846 sopeutumisvalmennuskurssien toimintatapaa. Uutena järjestelyinä on koululaisperheiden leirin ja
847 talven perheleirin järjestäminen vuorovuosin. Vuonna 2020 on vuorossa koululaisperheleiri.
848 Vertaistoiminnan koordinaattori organisoii koululaisten perheleirin ja kesän perheleirin järjestelyt
849 sekä perhevalmennusleirit. Muut leirit toteutetaan täysin vapaaehtoisten toimesta.

850

Tavoitteet:

- 852 • Tuetaan vanhempien jaksamista, vanhemmuutta ja parisuhdetta
- 853 • Vahvistetaan perheenjäsenten perheidentiteettiä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.
- 854 • Huomioidaan monenlaiset erityisryhmät ja monenlaiset tarpeet
- 855 • Tarjotaan perheille tietoa sateenkaariperheiden tilanteesta palveluissa, etuuksissa ja
856 lainsäädännössä

- 857 • Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua järjestön toimintaan
- 858 • Järjestetään leirejä eri puolella Suomea
- 859 • Pidetään leirien osallistumismaksut kaikkien perheiden mahdollisuuksien rajoissa
- 860 • Jokaisella leirillä on ryhmä- tai muuta vertaistuen ohjattua tukitoimintaa

861

862 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 863 • Pyritään madaltamaan miesten ja transihmisten kynnystä osallistua perheleireille.
- 864 • Suunnataan mainostusta erityisesti miesten perheille.
- 865 • Isojen leirien lisäksi järjestetään aiempaa enemmän pienempiä leirejä ja vanhemmille suunnattuja leirejä
- 866 • Tiedotetaan leireistä ja tapahtumista yhteistyössä Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskuksen kanssa ja transihmisten yhteisöissä.
- 867 • Yhdelle leireistä tehdään pilotointina esteettömyyskartoitusta

868

869

870

871

Vuonna 2020 toteutetaan 11 leiriä, joilla tavoitetaan seuraava määrä leiriläisiä:

872

873

874

875

876

877

878

879

880

881

882

1. Aikuisten vertaisviikonlopussa, Rantasalmella, 20 leiriläistä
2. Perhevalmennusviikonlopussa, Helsingissä, 20 leiriläistä
3. Aikuisten toiminnallisessa vertaisviikonlopussa 12 henkilöä
4. Koululaisten ja vanhempien leirillä, Lahdessa, 40 leiriläistä
5. Transmaskuliinien isien leirillä, Helsingissä, 10 leiriläistä
6. Kesän perheleirillä, Mikkelissä tai Heinolassa, heinäkuussa 100 leiriläistä
7. Kesän koululaisten leirillä, 25 leiriläistä
8. Uusperheiden tuetulla lomalla, 25 leiriläistä
9. Tampereen alueen perheleirillä, 30 leiriläistä
10. Aikuisten vaellusviikonlopussa, Haltilla, 12 henkilöä
11. Syksyn perhevalmennusleirillä, Turussa, 20 leiriläistä

883

884

885

886

887

888

889

890

891

892

893

894

895

896

897

898

899

900

901

902

903

904

4.7. Verkkovertaistoiminta

Monivuotinen Väestöliiton kanssa yhteistyössä toiminut perheaikaa-toiminta päättyi vuonna 2018. Perheaikaa-sivusto lopetettiin ja tilalle tuli marraskuussa 2018 sen korvaava, uudistettu ja toiminnoiltaan laajempi Hyvä kysymys –sivusto, joka ei vielä vuonna 2019 päässyt täyteen toimintakuntoon. Hyvä kysymys -palvelussa on mahdollisuus myös kahdenkeskiseen anonyymiin psykososiaalisen tuen ja palveluohjauksen antamiseen chatin avulla, mikä on hyvin matalan kynnyksen palvelu tuen tarpeessa oleville sateenkaari-ihmisille ja heidän läheisilleen.

Verkossa tapahtuvalle vertaistoiminnalle on selkeä tilaus. Verkossa tapahtuva vertaistoiminta tavoittaa ne ihmiset, jotka eivät muuten pääsisi vertaistuen piiriin. Nettivertaistuki tavoittaa tuloista riippumatta, kun ei tarvitse olla rahaa matkustamiseen tai leirimaksuihin. Vertaistuki on verkossa mahdollista monenlaisilla pienemmillä ryhmillä, joiden edustajista ei isoimmillakaan paikkakunnilla saisi kokoon kasvokkain kokoontuvaa vertaisryhmää. Anonyymius mahdollistaa hankalimmistakin asioista keskustelun. Verkossa tapahtuva neuvonta tavoittaa monta henkilöä samaan aikaan, jolloin se on hyvin kustannustehokasta.

905 Facebookissa toimii useita alueellisia sateenkaariperheiden ryhmiä, joista osa on keskittynyt
906 tiedottamiseen, osa vertaistukeen, osa molempiin. Nämä ovat paikallistiimien vapaaehtoisten
907 hallinnoimia, ja tärkeitä alueellisen toiminnan ja tuen muotoja. Lisäksi on useita valtakunnallisia
908 ryhmiä eri (sateenkaari)perhetyypeille ja elämänvaiheille. Näissä keskustelu on ollut alueellisia
909 ryhmiä vilkkaampaa ja etupäässä vertaistukea tarjoavaa. Työntekijöiden koordinoimia ja
910 moderoimia Facebook-ryhmiä ovat Kumppanuusvanhemmat ja -vanhemmuutta suunnittelevat,
911 Sukupuoleltaan moninaisten perheet, Sateenkaari-isä(ksi) sekä adoptiopolulla olevien ja
912 perhehoitajien ryhmät.

913

914 *Tavoitteet:*

- 915 • Hyvä kysymys –sivusto saadaan tehtyä tunnetuksi kohderyhmälle. Pyritään saamaan
916 Perheaikaa-sivuston käyttäjät siirtymään Hyvä kysymykseen.
- 917 • Tavoitetaan perheitä ja läheisiä haja-asutusalueelta ja paikkakunnilta, joilla ei ole
918 vertaistoimintaa.
- 919 • Saadaan vertaiskeskustelun piiriin perheitä, jotka eivät kohtaa oman perhemuotonsa
920 kanssa samanlaisia perheitä esimerkiksi perhetapaamisissa.
- 921 • Perheiden kynnyksellä kasvatusten tapaamaan toisiaan madaltuu.
- 922 • Vanhemmat saavat tukea ajoissa ja uskaltavat hakemaan sitä aiempaa helpommin
923 myös ammattilaisten taholta.
- 924 • Sateenkaari-ihmisten läheisille suunnatut vertaistoiminnot verkossa (Läheisinfo ja chatit)
925 tavoittavat myös läheisiä, joilla on liian suuri kynnyksellä osallistua kasvokkain tapahtuvaan
926 vertaistoimintaan tai Läheisinfoihin.
- 927 • Julkaistaan verkossa erilaisia sisältöjä ja kursseja valtakunnallisesti saavutettaviksi.
- 928 • Saadaan lisää vapaaehtoisia toteuttamaan verkkotoimintaa.
- 929 • Vapaaehtoisena toimiminen vahvistaa yhteenkuuluvuutta ja toimii yhdenlaisena vertaistuen
930 kanavana.

931

932 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 933 • Otetaan haltuun Hyvä kysymyksen tarjoamia mahdollisuuksia ja suunnitellaan, kuinka niistä
934 mitään otetaan käyttöön verkkovertaistoiminnassa
- 935 • Neuvonta-chat järjestetään 8 kertaa ja vaihtelevalla teemalla oleva ilta-chatteja 2-4 kertaa
936 vuodessa.
- 937 • Asiantuntijaluentoja tai podcasteja järjestetään vähintään kaksi ja artikkeleja julkaistaan
938 säännöllisesti.
- 939 • Julkaistaan päivitetty versio, alun perin vuonna 2014 julkaistusta,
940 nettiperhevalmennuksesta ja tiedotetaan siitä laajalti vielä lapsettomille
- 941 • Vertaistoiminnan koordinaattori rekrytoi ja kouluttaa uusia vapaaehtoisia sekä pitää huolta
942 vanhojen vapaaehtoisten motivoituneisuudesta, jaksamisesta ja täydennyskoulutuksesta.
- 943 • Tiedotetaan palvelusta ja siinä vapaaehtoisena toimimisesta paikallisten Setojen ja muiden
944 yhteistyökumppanien tiedotuskanavien kautta, ilmaisjakelulehdissä, sosiaalisessa
945 mediassa, erilaisissa tapahtumissa ja jäsentiedotteissa.
- 946 • Perhesuhdekeskus järjestää kerran kuukaudessa anonyymien vertaischatin
947 sateenkaarilasten ja -nuorten vanhemmille.
- 948 • Perhesuhdekeskus julkaisee perhesuhteita tukevien vertaistoiminnan muotojen sisältöjä
949 itseopiskeltavassa muodossa verkossa, esim. rakkaussuhde ja kumppanuusvanhemmuus.
- 950 • Perhesuhdekeskus kartoittaa mahdollisuutta järjestää valtakunnallinen eroryhmä
951 maksullisen verkkoalustan sijaan Hyvä Kysymys -alustalla.
- 952 • Jatketaan Facebook-ryhmien ylläpitoa ensisijaisesti vapaaehtoisjohtoisesti. Kannustetaan
953 uusien, tarpeesta lähtevien, ryhmien luomista ja aktiivisia keskustelunavauksia niissä.
954 Huolehditaan työntekijöiden vastuulla olevista ryhmistä ja kartoitetaan mahdollisuuksia
955 siirtää niiden moderointia vertaisille.

956

957 4.8. Vapaaehtoisesti toteutettu paikallinen vertaistoiminta

958

959 *Helsinki*

960 Pääkaupunkiseudun 12-henkinen paikallistiimi järjestää monipuolisesti toimintaa eri perhemuodot
961 ja elämänvaiheet huomioiden. Tapaamiset ovat suurimmaksi osaksi vapaamuotoisia ja
962 vertaistuellisia, mutta paikalla on lähes aina tiimin jäseniä, joilta voi kysellä yhdistyksen toimintaan
963 liittyvistä asioista sekä saada mahdollisesti muuta ohjausta ja neuvontaa.

964 Tiimin toimintaa kehitetään ja tiimin jäseniä sitoutetaan toimintaan neljä kertaa vuodessa
965 tapahtuvien tiimipalaverien muodossa sekä panostamalla tiimin yhteishenkeen. Alkuvuodesta
966 järjestetään tiimin virkistys- ja ideointipäivä. Tavoitteena kehittää sosiaalisessa mediassa ja
967 sähköpostin välityksellä tapahtuvaa tiedottamista ja yhteydenpitoa. Toimintaa pyritään kehittämään
968 niin, että eri pääkaupunkiseudulla toimivien sateenkaariperheiden ryhmien ohjaajat/vastaavat
969 osallistuvat myös paikallistiimin toimintaan. Toiminnan kasvaessa ja kehittyessä pyritään tiimiin
970 saamaan muutenkin lisää aktiivisia jäseniä.

971 Säännöllisten tapaamisten lisäksi kannustetaan tiimiin kuulumattomia perheitä järjestämään
972 yksittäisiä kokoontumisia omaan lähipuistoonsa itselle sopivaan aikaan. Tapaamiset voivat olla
973 sisällä tai ulkona. Tapaamisten järjestämiseen ja tiedottamiseen saa apua pääkaupunkiseudun
974 tiimiltä.

975 Tapaamiset ovat etupäässä Helsingissä, mutta joitakin koko perheen retkiä tehdään myös
976 Helsinkiä ympäröiviin kaupunkeihin. Koululaistoiminta jakaantuu suhteellisen tasaisesti Espoon,
977 Helsingin, Sipoon ja Vantaan välille.

978 Helsinki Priden suhteen tehdään yhteistyötä Helsinki Pride -yhteisön kanssa. Sukupuolen
979 moninaisuuden tiimoilta yhteistyökumppanina on Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus.
980 Koululaisten toiminnassa kehitetään yhteistyötä Helsingin Nuorisoasiankeskuksen kanssa.

981 Toiminta vuonna 2020:

- 982 • perhekahvila kotivanhemmille joka tiistai läpi vuoden
- 983 • kuusi kaikenlaisten perheiden perhetapaamista, joista osa teemoitettuja, esim.
984 ystävänpäivä ja pikkujoulu
- 985 • alkutaipaleiltoja lapsiperheen suunnittelijoille ja perheyden alkutaipaleella oleville kerran
986 kuukaudessa
- 987 • sosiaalisten vanhempien ryhmä joka toinen kuukausi
- 988 • englanninkielinen perhekahvila neljä kertaa
- 989 • sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila kerran kuukaudessa
- 990 • sukupuolen moninaisuus ja vanhemmuus -ryhmä yhdeksän kertaa
- 991 • myöhäisheränneiden eli heterosuhteessa aiemmin eläneiden ryhmä kerran kuukaudessa
- 992 • miesten ryhmä noin kerran kuukaudessa
- 993 • 4-6-vuotiaiden tilaisuuksien suunnittelut ja pilotointi yhdessä Perhesuhdekeskuksen kanssa
- 994 • asiantuntija-alustettu tilaisuus lahjasolulasten vanhemmille
- 995 • kaikenikäisten lasten vanhemmille ja lisäksi koululaisten kotiväelle erikseen aikuisten omaa
996 toimintaa, esim. pakopeli-ilta, kaupunkiseikkailu ja retki kulttuurin pariin
- 997 • koululaiset kokoontuvat noin joka toinen kuukausi, välillä itsekseen ja välillä perheidensä
998 kanssa erilaisten toimintojen äärelle. Suunnitelmassa mm. metsä- ja saariretkiä, liikuntaa,
999 veneilyä ja pelailua
- 1000 • kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä järjestetään koko perheen juhlat
- 1001 • retki Hiidenlinnaan, Somerolle, yhdessä Tampereen ja Turun tiimien kanssa
- 1002 • Helsinki Prideilla alkutaipaleillan, perhekahviloiden, piknikien, perhetapaamisten ja
1003 sosiaalisten vanhempien ryhmän lisäksi ainakin jokin toiminnallinen tuokio, retki,
1004 koululaisten ohjelmaa, isätapaaminen, sukupuoleltaan moninaisten perheiden tapaaminen,
1005 myöhäisheränneiden ja Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet sekä kaikille että miehille
- 1006 • koululaisten oma viikonloppuleiri Vartiosaarella

1007

1008

Häme

1009 Kanta-Hämeen alueella paikallistoiminta käynnistettiin vuoden 2019 alussa. Paikallistiimiin kuuluu
1010 kaksi henkilöä. Tapaamiset järjestetään viikonloppuisin, jolloin myös koululaisten ja kauempaa
1011 tulevien on helpompi osallistua. Tapaamisen kutsutaan mukaan myös perheestä haaveilevat ja
1012 alkumetreillä olevat.

1013 Tapaamiset järjestetään Hämeenlinnan MLL:n tiloissa askarrellen, keskustellen ja leikkien. Tila on
1014 aina varattuna kuukausittaiselle tapaamiselle. Osa tapaamisista järjestetään retkien merkeissä.
1015 Perhetapaamisten sisältöjä kehitetään yhdessä osallistujien kanssa.

1016 Toimintaan osallistuville kerrotaan Sateenkariperheet ry:n jäsenyydestä ja jaetaan tietoa
1017 valtakunnallisesta toiminnasta ja tapahtumista. Paikallistoiminnasta tiedotetaan myös MLL:n ja
1018 neuvoloiden omien tiedotuskanavien kautta. Tavoitteena on löytää uusia vapaaehtoisia mukaan
1019 tiimiin.

1020 Toiminta vuonna 2020:

- 1021 • Perhetapaamiset kuukausittain, joiden joukossa seuraavat tapahtumat:
  - 1022 • talvitapahtuma
  - 1023 • kylpyläretki
  - 1024 • retki sisäleikkipuistoon
  - 1025 • tapaaminen taidefestivaali- Hippaloilla
  - 1026 • pikkujoulut marras/joulukuussa

1027

Joensuu

1029 Joensuun paikallistoiminnasta vastaa yksi henkilö. Pyritään vuonna 2020 toiminnan sisältöön
1030 panostamalla ja tiedottamisen ja näkyvyyden lisäämisellä käynnistämään ja synnyttämään elävää
1031 ja aktiivista sateenkaariperhekulttuuria Joensuun seudulle. Pyritään juurruttamaan toiminta
1032 jatkuvaksi ja lisäämään sen tunnettuutta perheiden ja perhettä toivovien ihmisten keskuudessa
1033 alueella. Tavoitteena on myös lisätä Sateenkaariperheet ry:n jäsenmäärää Pohjois-Karjalan
1034 alueella ja saada toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen mukaan uusia vapaaehtoisia.
1035 Vertaisryhmätoimintaa järjestetään yhteistyössä Vanhemmuuden vertaistukiyhdistys Liekku ry:n ja
1036 Pohjois-Karjalan Seta ry:n kanssa. Toiminta ryhmien osalta tapahtuu Itä-Suomen Pelastakaa
1037 Lapset Ry:n hallinnoimassa Joensuun Perheentalossa.

1038 Yhteistyö Liekun kanssa lisää Sateenkaariperheet ry:n toiminnan saamaa näkyvyyttä alueella sekä
1039 helpottaa Perheentalon tilojen käytön (avaimet, varaukset, maksuttomuus) suhteen.

1040 Vertaistoiminnan kohderyhmä on osittain sama molemmilla yhdistyksillä. Liekku järjestää omaa
1041 vanhemmuuden vertaistukitoimintaansa muina torstaina samalla konseptilla samassa tilassa.
1042 Liekun jäsenistöstä tulee mahdollisuuksien mukaan yksi vertaisohjaaja sateenkaariperheryhmien
1043 tapaamisiin työpariksi. Liekku saa synergiaetuna monipuolisempaa tarjontaa alueen vanhemmille,
1044 Perheentalo lisää monipuolisuutta toimintaansa ja Pohjois-Karjalan Seta tarjontaa perheellisille
1045 jäsenilleen. Tiedotusyhteistyöstä hyötyvät kaikki osapuolet.

1046 Syksyllä 2019 sateenkaariperhetapaamisissa suunnitellaan osallistujien kesken, minne
1047 toiminnassa mukana olevat perheet tahtovat tehdä retket vuonna 2020, keväällä ja syksyllä.
1048 Sopivia kohteita paikkakunnalla on mm. kasvitieteellinen puutarha Botania, HopLop-
1049 sisäleikkipuisto, Mikon pomppulinnat, Ote-kiipeilykeskus tai jokin luontokohde. Myös
1050 kulttuuritarjontaa, kuten lapsiperheille sopivaa sirkusta tai teatteria on toisinaan tarjolla. Esim.
1051 kimpapakyydein on mahdollista retkeillä maakunnan alueella muuallekin.

1052 Tehdään ensimmäistä kertaa vuodelle 2020 Joensuun alueen sateenkaariperhetoiminnasta oma
1053 värillinen paperiesite, jota painetaan ja jaellaan ennen kauden alkua vuodenvaihteessa
1054 lapsiperheiden käyttämiin ja suosimiin paikkoihin, neuvoloihin ym. Käytetään lisäksi
1055 yhteistiedotusta muiden toimijoiden kanssa ja lisätään tiedottamista sosiaalisessa mediassa.

1056 Pyritään toiminnan sisältöön panostamalla ja tiedottamisen ja näkyvyyden lisäämisellä
1057 käynnistämään elävää ja aktiivista sateenkaariperhekulttuuria Joensuun seudulle.

1058 Tehdään ensimmäistä kertaa vuodelle 2020 Joensuun alueen sateenkaariperhetoiminnasta oma
1059 värillinen paperiesite, jota painetaan ja jaellaan ennen kauden alkua vuodenvaihteessa
1060 lapsiperheiden käyttämiin ja suosimiin paikkoihin, neuvoloihin ym. Käytetään lisäksi
1061 yhteistiedotusta muiden toimijoiden kanssa ja lisätään tiedottamista sosiaalisessa mediassa.
1062 Pyritään toiminnan sisältöön panostamalla ja tiedottamisen ja näkyvyyden lisäämisellä
1063 käynnistämään elävää ja aktiivista sateenkaariperhekulttuuria Joensuun seudulle.

1064
1065 Toiminta vuonna 2020:
1066 • perhetapaamisia 8-10 kertaa
1067 • retkiä 1-2 kertaa
1068 • Pohjois-Karjala Prideille ohjelmaa lapsille ja lapsiperheille

1069

1070 *Jyväskylä*

1071 Jyväskylässä paikallistoiminnasta vastaa yksi henkilö, joka myös kouluttaa alueen ammattilaisia
1072 sateenkaariperheiden kohtaamisesta. Tavoitteena on löytää uusia vapaaehtoisia mukaan tiimiin.

1073 Toiminta vuonna 2020:
1074 • kaikille perheille ja suunnittelijoille yhteisiä tapaamisia neljä kertaa
1075 • laskiaistapahtuma Halssilan hiihtomaassa
1076 • kesällä retki- ja ulkopelipäivä
1077 • kylpyläpikkujoulut Laajavuoressa
1078 • aikuisten tapaaminen, jossa tilaa kuulumisille ja ajatustenvaihdolle
1079 • sosiaalisten vanhempien tapaamisia ja alkutaipaleiltoja järjestetään kysynnän mukaan
1080 • toiminnallisia tapaamisia esim. sisäleikkipuistoissa toiveiden mukaan

1081

1082 *Keski-Uusimaa*

1083 Keski-Uusimaan tiimissä on kolme jäsentä, joiden tavoitteena houkutella alueen perheet mukaan
1084 tutustumaan toisiinsa ja kartoittaa onko alueella toiminnan vakiinnuttamiselle tarvetta. Osallistujien
1085 päällimmäisenä toiveena on ollut verkostoituminen muiden alueella asuvien sateenkaariperheiden
1086 kanssa. Tiimi kannustaa myös vapaamuotoisiin arjen tapaamisiin esimerkiksi leikkipuistoissa.
1087 Vuoden seitsemän tapahtumaa järjestetään aidosti alueen eri kunnissa ja jopa hiukan ulkopuolella,
1088 kuten Päijät-Hämeen alueella. Tiimi tekee sateenkaariperheyttä näkyväksi mm. jakamalla
1089 sateenkaariperhetietoutta alueen terveys- kasvat- ja sosiaalialan ammattilaisille sekä välittämällä
1090 haastattelupyynnöitä.

1091

1092 *Kokkola*

1093 Kokkolassa kolmihenkisen tiimin voimin kartoitetaan alueen perheiden toiveita ja tarpeita
1094 toiminnalle ja pyritään saamaan alueen perheet tietoiseksi toiminnasta. Tiimi pyrkii siihen, että
1095 alueen kaikki sateenkaariperheet kuuluvat yhteiseen Facebook-ryhmään. Tapamaisista sovitaan
1096 ensisijaisesti ko. Facebook-ryhmässä. Toiminnasta pyritään tekemään kaikille sopivaa ottaen
1097 huomioon lasten iät ja perheiden toiveet. Tiimi kehittää paikallista vaikuttamistoimintaa ja toimii
1098 tarvittaessa kouluttajina.

1099 Toiminta vuonna 2020:
1100 • perhetapaamisia perheiden toivomissa paikoissa esim. sisätouhupuistoissa, rannoilla,
1101 • retki eläinpuistoon Kälviälle
1102 • aikuisten oma illanvietto/tapaaminen
1103 • tarvittaessa toimintaa erikseen kouluikäisille

- 1104
1105
1106
- Kokkola priden järjestelyissä mukana oleminen ja puistojuhlan lastenohjelmasta vastaaminen

1107 *Kuopio*

1108 Kuopion toiminnasta vastaa yksi henkilö. Jos Kuopiossa järjestetään Pridet, pidetään siellä ainakin
1109 Miten lapsia tehdään -tilaisuus. HopLopiin rekrytoidaan perheiden teini-ikäisiä nuorempien lasten
1110 leikittäjiksi ja hoitajiksi, jotta vanhemmilla on mahdollisuus rauhaisaan vertaiskeskusteluun.

1111 Toiminta vuonna 2020:

- perhetapaamiset Männistön nuorisotalolla yhdeksän kertaa
- koululaisten pompputapaamiset kaksi kertaa
- kaikenikäisten lasten perheiden yhteispomput kaksi kertaa
- retki HopLopiin
- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän värikäs puistotapahtuma
- kylpyläretki Fontanellaan
- picnic laavulla

1119

1120 *Kymenlaakso*

1121 Kymenlaakson toimintaa pyörittää yksi vapaaehtoinen. Kymenlaaksossa ollaan mahdollisuuksien
1122 mukaan mukana erilaisissa yleisö- ja perhetapahtumissa, ja tarpeen mukaan koulutetaan
1123 paikallisia sosiaali-, terveys- ja opetusalan toimijoita.

1124 Toiminta vuonna 2020:

- muutama retki ja kokoontuminen perheiden kotona
- Miten lapsia tehdään -tilaisuuksia alueen prideilla

1127

1128 *Mikkeli*

1129

1130 Mikkeliissä tavataan satunnaisesti. Enemmän keskitytään ja panostetaan vaikuttamistyöhön ja
1131 sateenkaariperheistä kouluttamiseen.

1132 *Oulu*

1133 Oulussa tiimiä pyörittää yksi henkilö. Kuukausittaiset perhetapaamiset pidetään keskustelun,
1134 askartelun, kahittelun ja leikkimisen merkeissä. Muutama tapaamiseen suunniteltu
1135 vuodenaikateematoimintaa kuten Halloween-juhlat ja piparitalkoot. Tapaamiset on suunnattu
1136 kaikille sateenkaariperheille; niin perhettä suunnitteleville, alkutaipaleella oleville kuin
1137 lapsiperheellistyneille. Oulun Sateenkaariperheaktiivit pyrkivät osallistumaan erilaisiin
1138 koulutustilaisuuksiin kouluttajien roolissa ja tekemään näin Sateenkaariperheitä tunnetummiksi
1139 Oulun alueella. 2020 Oulussa pidetään Pride -tapahtuma, johon järjestetään myös perheille
1140 suunnattua ohjelmaa, minkä mahdollistamiseksi haetaan paikallista sponsoria.

1141 Toiminta vuonna 2020:

- perhetapaamisia kymmenen kertaa vuodessa
- retki pulkkamäkeen
- luontoretki
- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän piknik
- kesällä muutama leikkipuistotapaaminen
- sisäleikkipuistoretki
- Koululaisten kokoontumisia mm. geokätköilyn ja luontoretken parissa
- Oulu Prideilla Miten lapsia tehdään -tilaisuus, perhepiknik ja perhetapaaminen

1150

1151 *Pori*

1152 Porin paikallistiimi käsittää yhden pariskunnan. Aktiivit tekevät alueellista vaikuttamistyötä
1153 toimimalla kokemusasiantuntijoina mm. oppilaitosten ja paikallisten toimijoiden koulutuksissa ja
1154 tilaisuuksissa. Uusia vapaaehtoisia etsitään perhetapaamisia pitämään.

1155 Toiminta vuonna 2020:

- 1156 • Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapahtuma

1157

1158 *Rovaniemi*

1159 Rovaniemellä toimintaa uudelleenlämmittelee yksi aktiivi. Perheitä yritetään aktivoida ja saada
1160 tietoisiksi uudelleen käynnistyneestä vertaistoiminnasta.

1161 Toiminta vuonna 2020:

- 1162 • laavuretki
- 1163 • Arctic Priden perhetapaaminen ja Miten lapsia tehdään -tilaisuus
- 1164 • vanhempain vapaa viikonloppu – vertaisviikonloppu aikuisille
- 1165 • Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapaaminen Angry Birds -puistossa
- 1166 • uimarantaretki
- 1167 • vapaamuotoinen perhetapaaminen päiväkodin tiloissa
- 1168 • perhepikkujoulut

1169

1170 *Tampere*

1171 Tampereen alueen toimintaa organisoii kuusihenkinen tiimi. Tampereella järjestetään toimintaa
1172 erilaisilla teemoilla eri perheryhmille erikseen ja yhdessä. Lisäksi järjestetään perheiden
1173 vanhemmille omaa vertaistuellista toimintaa. Ainakin kahdella perhetapaamiskerralla lapsille on
1174 hoitajat ja aikuisille asiantuntijavetoista vertaistyöskentelyä. Tarvittaessa suunnitelmien lisäksi
1175 järjestetään tarvittaessa vertaisryhmiä ja –tilaisuuksia läheisille, uusperheille, miesparien perheille
1176 ja transtustaisille ihmisille. Tampereella yhteistyötä tehdään Pirkanmaan setan kanssa. Vuonna
1177 2020 toteutetaan kysely perhepalvelujen käytöstä ja kokemuksista palveluissa. Kysely suunnataan
1178 Tampereen sateenkaariperheiden viestinnän ja toiminnan piirissä oleville henkilöille ja sen
1179 tarkoituksena on tuottaa tietoa perheitä kohtaaville ammattilaisille. Selvitetään mahdollisuutta
1180 toteuttaa kehittämishanke esimerkiksi kokemuskouluttajayhteistyön parissa. Tiimin jäsenet jakavat
1181 suunnitelmallisesti yhdistyksen tuottamaa ja jakamaa materiaalia esimerkiksi neuvoloihin ja
1182 varhaiskasvatuksen toimijoille. Vertaistoiminnan ohessa kerrotaan yhdistyksen jäsenyydestä ja
1183 jäsenyyden hyödyistä sekä ohjeistetaan yhdistyksen materiaalien ja tuottaman tiedon pariin.

1184 Toiminta vuonna 2020:

- 1185 • alkutaipaletapaamisia seitsemän kertaa, yhdellä kerralla tutustumiskäynti
- 1186 hedelmöityshoitoklinikalle
- 1187 • Yhden vanhemman perheiden kokoontumisia kaksi kertaa
- 1188 • pienten lasten perheiden perhekahvilatapaamisia päivällä, 12-24 kertaa
- 1189 • perhetapaamisia noin joka toinen kuukausi Setan toimistolla, teatterissa ja liikuntapaikoissa
- 1190 • vanhempain vapaailta – aikuisten illanvietto
- 1191 • kaksi aikuisten keskustelu- ja luentotilaisuutta
- 1192 • Toimintapäiväretki Hiidenlinnaan yhteistyössä Helsingin ja Turun kanssa.
- 1193 • Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän kotibileet
- 1194 • perheleiri talvella ja kesällä
- 1195 • prideilla perhetapaaminen ja Miten lapsia tehdään -tilaisuus

1196

1197

- lasten ensiapukoulutus
- Joulujuhla

1198

1199

Turku

1200

1201

1202

1203

1204

1205

1206

1207

1208

1209

1210

1211

Viidestä vapaaehtoisesta koostuva paikallistiimi järjestää Turun toimintaa. Kaksi sen viidestä jäsenestä toimii myös Sateenkaariperheiden hallituksessa. Turun seudun perheille suunniteltu toiminta jatkaa pitkälti samantyyppisenä kuin aiempina vuosina. Uutena toimintamuotona aloitetaan tapaamiset perheille, joissa sukupuoleltaan moninainen vanhempi sekä kutsutaan koolle perheiden isovanhempia. Koululaisille suunnitellaan säännöllistä toimintaa yhteistyössä koululaisten kanssa, sekä järjestetään ohjattua, toiminnallista ohjelmaa, joka mahdollistaa nuoren oman perheidentiteetin vahvistumisen ja pohtimisen. Tärkeänä tavoitteena on saattaa myös kouluikäisiä sateenkaariperheiden lapsia toistensa yhteyteen. Alueella jatketaan paikallisen vaikuttamistoiminnan kehittämistä ja huolehditaan, että paikallisilla viranomaisilla ja ammattilaisilla on tietoa sateenkaariperheistä. Toimitetaan esitteitä kaupungin perhepalveluihin ja osallistutaan koulutuksiin. Tarpeen mukaan voidaan järjestää sateenkaariperhekoulutus, jonka kohderyhmänä ovat terapeutit, psykologit ja lääkärit.

1212

Toiminta vuonna 2020:

1213

1214

1215

1216

1217

1218

1219

1220

1221

1222

1223

1224

1225

1226

1227

1228

1229

- puistotreffit päiväsaikaan kotivanhemmille muutaman kerran
- kaikille avoimia perhetapaamisia säännöllisesti
- yhden vanhemman sateenkaariperheiden ryhmä neljä kertaa, osassa ulkopuolinen ohjaaja
- alkutaipaletapaamisia muutaman kerran vuodessa
- tutustumiskäynti hedelmöityhoitoklinikalle
- Miten lapsia tehdään? -tilaisuus
- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän iloinen ja näkyvä toimintapäivä, jossa on sekä koko perheen yhteistä ohjelmaa että vanhempien ja lasten omaa vertaistuellista ohjelmaa
- koululaisten toiminnallisia tapaamisia
- luento- ja keskustelutilaisuus Miten puhua lapsen lahjasolualkuperästä?
- kesällä Helsingin, Tampereen ja Turun paikallistiimien yhteistyönä perheiden retkipäivä Hiidenlinnaan, Somerolle
- Turku Pridella lasten puistojuhla ja jokaisen alueella toimivan vertaisryhmän oma tapaaminen
- koko perheen kevät- ja ruskaretki
- Joulujuhla

1230

Lappeenranta, Lahti, Pori ja Seinäjoki

1231

1232

1233

1234

Näissä kaupungeissa etsitään uusia paikallisvastaavia tai -tiimejä. Perheet tapaavat toisiaan epämuodollisemmin. Tapahtumia (esimerkiksi Miten lapsia tehdään -tilaisuuksia, sateenkaariperhekoulutuksia ja parisuhdetoimintaa) järjestetään yhteistyössä Setan paikallisjärjestöjen kanssa.

1235

1236

4.9. Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta

1237

Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä

1238

1239

1240

1241

Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä perheet ympäri maailman kokoontuvat yhteen erilaisiin tapahtumiin, jotka ovat iloisia ja näkyviä koko perheen tapahtumia. Päivä toimii tutustumisen väylänä ihmisille sekä näkyvänä tapahtumana se lisää ihmisten tietoisuutta sateenkaariperheistä. Tietoisuus taas vähentää ennakkoluuloja ja lisää sateenkaariperheiden hyvinvointia.

1242

Tavoitteet:

1243 Tapahtumia järjestetään mahdollisimman monella paikkakunnalla. Yhä useampi perhe rohkaistuu
1244 mukaan toimintaan. Paikallismedia huomioi tapahtumat.

1245 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 1246 • 3.5.2020 järjestetään mahdollisimman monella paikkakunnalla kahdeksannen
- 1247 kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapahtumia.
- 1248 • Tiedotetaan tapahtumista hyvissä ajoin kunkin paikkakunnan tiedotuskanavilla.
- 1249 • Nimetään kansainvälistä sateenkaariperhepäivää edeltävä viikko sateenkaariperheviikoksi,
- 1250 jona aikana lisätään sateenkaariperhetietoisuutta mm. somen ja Hyvä kysymys -sivuston
- 1251 kautta tapahtuvien kampanjoiden avulla
- 1252 • Jos saadaan rahoitus erityisasiantuntijan palkkaamiseen, voidaan päivän viestintää
- 1253 kehittää laajemminkin (ks. kohta 7.2.)

1254

1255 **Pride-tapahtumiin perhesisältöjä**

1256 Pridet ovat hyvin suosittuja tapahtumia, jotka runsaalla tapahtumatarjonnallaan keräävät suuren
1257 osallistujamäärän. Pride-organisaatioiden toimesta tiedotus tavoittaa sellaisia henkilöitä, jotka ovat
1258 olleet Sateenkaariperheet ry:n tiedotuksen ulottumattomissa. Prideille osallistuu paljon sellaisia
1259 seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen edustajia, jotka eivät muuhun vertaistoimintaan osallistu.
1260 Perheille suunnatut tapahtumat tuovat uusia osallistujia etenkin paikallistoiminnan piiriin. Pride-
1261 tapahtumat toimivat matalan kynnyksen tutumisväylinä. Esittelypöytä ja lapsettomille suunnatut
1262 tilaisuudet lisäävät yhdistyksen näkyvyyttä lapsettomalle sateenkaarikansalle ja helpottavat heidän
1263 löytämistään yhdistyksen tarjoaman vertaistuen ja palveluiden pariin.

1264

1265 *Tavoitteet:*

1266 Suurimmalla osalla paikkakunnista, joilla järjestetään Pride, on paikallisten vapaaehtoisten
1267 toimesta jotakin perheille suunnattua ohjelmaa. Yhä useampi tulee tietoiseksi yhdistyksen
1268 olemassaolosta ja löytää sen palveluiden pariin.

1269

1270 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 1271 • Pitkin vuotta ollaan mukana mahdollisimman monessa Pridessa ympäri Suomea.
- 1272 • Erityisesti pyritään näkymään työntekijäjohtoisesti niiden paikkakuntien prideilla, joilla ei
1273 vielä ole sateenkaariperhetoimintaa.
- 1274 • Innostetaan paikalliset järjestämään Pridessa perheohjelmaa sekä ottamaan hoitaakseen
1275 yhdistyksen esittelypöydän.
- 1276 • Työntekijävetoisesti tai koulutetun vapaaehtoisen johdolla järjestetään mahdollisimman
1277 monessa Pridessa Miten lapsia tehdään -tilaisuuksia.
- 1278 • Erityiskohderyhmille (mies, trans) suunnattuja vertaistapahtumia sijoitetaan pride-
1279 tapahtumien yhteyteen

1280

1281

1282 **5. Vertaistoiminnan kehittämiseen panostetaan neuvonnalla, 1283 koulutuksella ja palkitsemisella**

1284

1285 Suurin osa vertaistoiminnasta toteutuu vapaaehtoisten järjestämänä. Paikalliset vanhemmat ja
1286 vanhemmuudesta haaveilevat organisoivat yhdessä oman alueensa perheille suunnattua toimintaa
1287 ja toimivat kanavana alueensa perheiden ja yhdistyksen työntekijöiden välillä. Vertaistoiminnan
1288 aktiivit auttavat myös monien valtakunnallisten toimintojen järjestämisessä. Perhesuhdekeskuksen
1289 vapaaehtoiset ohjaavat rakkaussuhdetoimintaa kaikille sateenkaareville paris- ja moniskunnille eri
1290 puolilla Suomea. Verkossa tapahtuvaa vertaistoimintaa käynnistellään uudelleen vuoden 2020
1291 aikana. Vapaaehtoiset ovat hyvin erilaisia taidoiltaan ja tiedoiltaan. Vapaaehtoisten tukeminen,

1292 kannustaminen ja kouluttaminen näyttelevät tärkeää roolia heidän jaksamisensa ja sitä kautta
1293 vertaistoiminnan jatkumisen kannalta.

1294

1295 *Tavoitteet:*

- 1296 • Tavoitteena on saada vertaistoimintaan mukaan uusia ihmisiä eri puolelta Suomea niin eri
1297 paikkakuntien kuin verkossakin tapahtuvan toiminnan vapaaehtoisiksi.
- 1298 • Saadaan alulle tai käynnistetään uudelleen perheiden vertaistoiminta yhdellä uudella
1299 paikkakunnalla toimintavuoden aikana.
- 1300 • Mukaan toimintaa organisoimaan houkutellaan aiempaa enemmän eri kohderyhmien
1301 edustajia, kuten sukupuoleltaan moninaisia, miehiä ja apilaperheellisiä.
- 1302 • Vapaaehtoiset tutustutetaan toisiinsa entistä paremmin ja yhteistyö kehittyy yli
1303 paikkakuntarajojen.
- 1304 • Pyritään siihen, että vapaaehtoisista koostuva Sateenkaariperheiden paikallistiimi ottaa
1305 vastuun kaikesta oman paikkakunnan vertaistoiminnasta, niin perheille kuin vanhemmille ja
1306 vanhemmuudesta haaveileville, suunnatusta. Vapaaehtoisia motivoidaan myös ottamaan
1307 vastuuta oman paikkakunnan ammattilaisten ja opiskelijoiden kouluttamisesta.
- 1308 • Tavoitteena on myös, että vapaaehtoiset jaksavat työssään ja kokevat sen motivoivaksi ja
1309 innostavaksi.
- 1310 • Tavoitteena on, että yhä useammalla paikkakunnalla innostutaan vapaaehtoisten
1311 organisoimista pienimuotoisista leireistä.
- 1312 • Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoisena voivat toimia kaikki sateenkaari-ihmiset ja heidän
1313 läheisensä. Perhesuhdekeskus huolehtii omien vapaaehtoistensa rekrytoinnista,
1314 tukemisesta, kouluttamisesta, työnohjauksesta ja palkitsemisesta.

1316 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 1317 • Vertaistoiminnan koordinaattori ottaa huomioon vuoden 2019 lopussa vertaistoiminnan
1318 aktiiveille tehdyn verkkokyselyn tulokset toimintaa kehittäessään.
- 1319 • Vuonna 2020 aletaan järjestämään yhden sijasta kaksi paikallistoiminnan
1320 kehittämistäpahtumaa:
  - 1321 ○ 27.–29.3. järjestetään kehittämispäivät, jotka pidetään Caribbean kylpylässä, Turussa.
  - 1322 ○ 7.11. järjestetään Syksyn toimintapäivän yhteydessä yhden päivän mittainen
1323 kehittämispäivä Helsingissä yhdistyksen toimistolla
- 1324 • Kehittämispäivillä panostetaan ryhmäytymiseen, hyvien kokemusten ja käytäntöjen
1325 jakamiseen sekä tarjotaan koulutusta ja virkistäytymistä.
- 1326 • Vertaistoiminnan koordinaattori pitää aktiivisesti yhteyttä paikallistiimien vapaaehtoiisiin,
1327 toimii tukijana ja innostaja sekä avustaa konkreettisesti etenkin toiminnan alkuun
1328 saattamisessa.
- 1329 • Koordinaattori vierailee mahdollisuuksien mukaan paikkakunnilla tapaamassa
1330 vapaaehtoisia ja vertaisryhmäläisiä sekä mahdollistaa yhdistyksessä harjoitteluaan
1331 suorittavien opiskelijoiden vierailut eri paikkakunnilla.
- 1332 • Vapaaehtoisille tarjotaan mahdollisuuksia kouluttautua esim. Setan ryhmänohjaaja- ja
1333 kokemuskouluttajakoulutuksissa ja niiden täydennyskoulutuksissa.
- 1334 • Paikallistiimien käsikirjan yhteydessä olevaa tekemisvinkkipankkia kasvatetaan jatkuvasti.
- 1335 • Rakennetaan nettisivuille paikallistiimien materiaali- ja ohjepankki.
- 1336 • Vapaaehtoisia muistetaan kehittämispäivien yhteydessä yhteisellä virkistäytymisellä,
1337 vuosilahjalla. Lisäksi heitä muistetaan pienimuotoisella joululahjalla.
- 1338 • Rekrytoidaan ja koulutetaan uusia vapaaehtoisia vertaischatien ohjaajiksi (Hyvä kysymys -
1339 alusta).
- 1340 • Paikallistiimejä tuetaan uusien vapaaehtoisten rekrytoinnissa esimerkiksi tuomalla
1341 paikallistiimien toimintaa aiempaa näkyvämmäksi jäsentiedotuksessa sekä julkaisemalla
1342 vapaaehtoisena toimivien tarinoita esimerkiksi uutiskirjeessä
- 1343 • Perhesuhdekeskus pitää aktiivisesti yhteyttä omiin vapaaehtoiisiinsa.

- 1344 • Perhesuhdekeskuksen uusien vapaaehtoisten kanssa rakkaussuhdetoimintaa järjestetään
 1345 mahdollisimman tuetusti, jotta vapaaehtoiset rohkaistuvat, saavat itseluottamusta ja
 1346 sitoutuvat toimintaan. Heille tarjotaan työnohjausta ja ensimmäisten ohjausten yhteyteen
 1347 päivystystuki.
- 1348 • Perhesuhdekeskus toteuttaa yhden virkistys- ja koulutustapahtuman kaikille aktiivisille
 1349 vapaaehtoisilleen. Tähän tapahtumaan kutsutaan myös sateenkaariuusperhetoiminnan
 1350 vapaaehtoiset.

1351

1352 **Vertaisohjaajien ja vapaaehtoisten koulutukset vuonna 2020**

1353 Loppuvuodesta 2019 vapaaehtoisille tehdyn kyselyn vastaukset käydään perusteellisesti läpi ja
 1354 tehdään sen perusteella toimenpiteitä koulutusten suhteen. Kaksi kertaa vuodessa vuosikokousten
 1355 yhteydessä on mahdollisuus järjestää työnohjausta yhteisesti kaikille vapaaehtoisille.

1356

1357 Vapaaehtoisia kannustetaan osallistumaan vertaisohjaajakoulutuksiin. Koulutukseen osallistuvien
 1358 kulut korvataan.

1359

- 1360 • Vertaischatien ohjaajakoulutus yhteistyössä Perhesuhdekeskuksen kanssa maaliskuussa
 1361 2020.
- 1362 • Kehittämispäiviin kuuluu aina jonkinlainen koulutuksellinen osuus. Tapahtumaan
 1363 osallistuneilta vapaaehtoisilta kerätään aina palaute, jonka pohjalta koulutukselliset osuudet
 1364 suunnitellaan vapaaehtoisten tarpeita mahdollisimman hyvin vastaaviksi. Vuonna 2020
 1365 kehittämispäivien osallistujat koulutetaan ohjaamaan uusia sateenkaariperheiden lasten
 1366 tuokioita.
- 1367 • Setan, Perhesuhdekeskuksen ja Setan järjestöjen yhteinen ryhmäohjaajakoulutuksen
 1368 perusosa järjestetään keväällä Helsingissä ja syksyllä muualla Suomessa.
- 1369 • Perhesuhdekeskus järjestää Rakkaussuhdetuokioiden ohjaajakoulutuksen Oulussa
 1370 keväällä 2020.
- 1371 • Perhesuhdekeskus järjestää uuden viikonloppumuotoisen rakkaussuhdekurssin
 1372 vertaisohjaajakoulutuksen tammikuussa 2020 Tampereella.
- 1373 • Perhesuhdekeskus järjestää kaikille vapaaehtoisilleen suunnatun virkistys- ja
 1374 koulutuspäivän.
- 1375 • Vapaaehtoisille tarjotaan mahdollisuutta osallistua myös ulkopuoliseen, esimerkiksi Kepan,
 1376 KSL:n ja Sosten, koulutukseen.

1377

1378

1379 **6. Perheiden ja perhettä suunnittelevien neuvonta ja tuki**

1380

1381 **Käytännöllinen neuvonta**

1382 Iso osa perhelainsäädäntöä ja palvelujärjestelmää ei edelleenkään huomioi sateenkaariperheitä,
 1383 mikä aiheuttaa arjen vastoinkäymisiä perheille. Tähän haasteeseen Sateenkaariperheiden
 1384 neuvontapalvelu pyrkii vastaamaan. Neuvonta on byrokraattis-käytännöllistä neuvontaa, ei
 1385 psykososiaalista tukea. Myöskään varsinaiseen juridiseen neuvontaan ei yhdistyksellä ole
 1386 osaamista eikä resursseja. Perhesuhdekeskus tarjoaa psykososiaalista tukea perhesuhteiden
 1387 tueksi erityisen haastavissa perhetilanteissa (ks alla).

1388 Apilaperheet ja erilaiset miesten perheet ovat perhemuotoja, jotka lainsäädäntö ja
 1389 palvelujärjestelmä tunnistaa kaikista huonoiten. Näissä perheissä vanhempien asema ei usein ole
 1390 juridisesti turvattua ja moni asia on vanhempien välisten sopimusten varassa. Näiden perheiden on
 1391 kaikista haasteellisinta saada asiantuntevaa neuvontaa julkisilta palveluntarjoajilta. Vuoden 2019
 1392 aikana on tullut toistuvasti esiin, kuinka kumppanuusvanhempien perheet eivät saa tarvitsemiaan
 1393 vastauksia miltään virallisilta tahoilta.

Tavoitteet:

1395 Sateenkaariperheillä ja sellaista suunnittelevilla on mahdollisuus saada neuvoja niitä kaivatessaan.
 1396 Perheet saavat tukea elämäntilanteisiin ja muutoksiin liittyviin haasteisiin ja heitä ohjataan
 1397 tarvittaessa psykososiaalisen tuen piiriin. Lasta suunnittelevat ja tuoreet perheet saavat luotettavaa
 1398 tietoa ja ohjeita byrokratian kiemuroihin ja lasten saamiseen liittyen.

1399 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 1400 • Jatketaan neuvontapalvelun toimintaa puhelin-, sähköposti- ja chat-neuvontana.
- 1401 Puhelinpäivystys on kaksi kertaa viikossa.
- 1402 • Helsinki Priden yhteydessä on kenellä tahansa mahdollisuus varata aika henkilökohtaiseen
- 1403 neuvontaan.
- 1404 • Neuvontaa toteuttaa ennen kaikkea vertaistoiminnan koordinaattori. Hänen lisäksi
- 1405 neuvontatehtävää toteuttavat muut työntekijät, hallituksen puheenjohtaja ja jäsenet. Lisäksi
- 1406 paikallistiimien merkitys neuvoina paikallisessa toiminnassa on korvaamaton. Neuvoja
- 1407 hakevat perheiden lisäksi opiskelijat, perheiden läheiset, ammattilaiset ja toimittajat.
- 1408 • Apilaperheiden ennalta ehkäisevää henkilökohtaista neuvontaa jatketaan kokeiluna
- 1409 Perhesuhdekeskus-hankkeen puitteissa
- 1410 • Jos rahoitus saadaan erityisasiantuntijan palkkaamiseen, voidaan kehittää perhettä
- 1411 suunnitteleville suunnattua viestintää, ks. kohta 7.2.
- 1412

1413 **Perhesuhdekeskuksen ammatillinen, psykososiaalinen tuki**

1414 Perhesuhdekeskus tarjoaa ammatillista tukea kaikkien sateenkaari-ihmisten perhesuhteiden tueksi
 1415 niin sateenkaari-ihmisille itselleen kuin heidän läheisilleenkin. Ammatillisen tuen muotoja on ollut
 1416 aiemmin kaksi: puhelinpalvelu ja tukitapaamiset. Puhelinpalveluun voi soittaa missä tahansa
 1417 perhetilanteeseen liittyvässä huolossa. Tukitapaamisia tarjotaan erityisen haastavissa
 1418 perhetilanteissa, joihin asiakkaat eivät koe saavansa tukea julkisista palveluista. Asiakkaalle
 1419 tarjotaan tukitapaamisia 1-5 kappaletta joko Helsingissä kasvokkain, skypen välityksellä tai
 1420 puhelimitse. Vuonna 2020 rinnalle otetaan Hyvä kysymys -palvelun päivystyschat, joka toimii
 1421 samalla periaatteella kuin puhelinpalvelu. Ammatillisesta tuesta vastaa Perhesuhdekeskuksen
 1422 perhetyöntekijä.

1423 *Tavoitteet:*

1424 Sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä saavat tukea perhetilanteissaan niin
 1425 Perhesuhdekeskuksesta kuin tahoilta, joihin heitä ohjataan Perhesuhdekeskuksen palveluista.
 1426 Asiakas kokee tullessa kohdatuksi. Hänen ymmärryksensä tilannettaan kohtaan on kasvanut.
 1427 Hän kokee toimijuutensa ja voimavarojensa lisääntyneen arjessa. Hän on saanut tietoa ja keinoja
 1428 vahvistaa perhesuhdettaan. Hyvinvointi lisääntyy sateenkaari-ihmisten perhesuhteissa.

1429 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 1430 • Jatketaan aluksi puhelinpalvelun aukioloa kaksi kertaa viikossa 2h ajan maanantaisin klo
- 1431 15-17 ja perjantaisin klo 8-10.
- 1432 • Aloitetaan päivystyschat kerran viikossa 2h ajan. Puhelinpalvelun ajankohdat tarkistetaan
- 1433 ja määritetään uudelleen, kun päivystyschat aloittaa.
- 1434 • Puhelinpalvelun ja päivystyschatin yhteydenottajaa tuetaan tilanteessaan puhelimitse /
- 1435 chatin avulla sekä jatko-ohjataan tarvittaessa muihin palveluihin, esim. Sukupuolen
- 1436 moninaisuuden osaamiskeskus, julkiset palvelut, kirkon perheneuvonta tai muut soittajan
- 1437 oman paikkakunnan kartoitetut palvelut.
- 1438 • Puhelinpalvelun ja päivystyschatin asiakkaita jatko-ohjataan Perhesuhdekeskuksen
- 1439 tukitapaamisiin, mikäli perhetilanne on erityisen haastava ja asiantuntevaa tukea on
- 1440 haasteellista löytää julkisten palveluiden parista.
- 1441 • Kohdistetaan tiedotusta ammatillisen tuen palveluista läheisille.
- 1442 • Puhelinpalvelun yhteydenotot ja tukitapaamiset tilastoidaan ja kertynyttä tietoa
- 1443 analysoidaan palveluiden kehittämiseksi ja kohdentamiseksi tehokkaammin.

1444

1445 **Sateenkaariperheiden perhevalmennus**

1446 Sateenkaariperheiden perhevalmennus täydentää kunnan tarjoamaa synnytys- ja
 1447 perhevalmennusta. Kurssilla (20 oppituntia) tarjotaan tietoa erityisesti sateenkaariperheiden
 1448 perheellistymiseen liittyvistä erityishaasteista, käydään läpi perheiden oikeuksia etuuksiin,
 1449 syntymässä olevan lapsen juridisen tilanteen turvaamiseen liittyvissä hakemuksissa,
 1450 sateenkaariperheiden parisuhteen tyypillisistä sudenkuopista, kolmen ja neljän vanhemman
 1451 perheiden erityishaasteista jne. Valmennus ei korvaa kunnan järjestämää synnytys-
 1452 /perhevalmennusta vaan täydentää sitä. Valmennuksessa kouluttajina toimivat työntekijät, muut
 1453 asiantuntijat ja sateenkaariperheelliset kokemuskouluttajat. Valmennuksen tarkemmat sisällöt
 1454 löytyvät yhdistyksen kotisivuilta. Valmennus on osa yhdistyksen neuvontatehtävää, mutta on myös
 1455 merkittävä vertaistuen foorumi.

1456 *Tavoitteet:*

1457 Tarjotaan ajanmukaista tietoa byrokratiasta selviämiseen. Tuetaan ongelmien ennaltaehkäisyä.
 1458 Kiinnitetään tulevien vanhempien huomiota rakkaussuhdehyvinvoinnin merkitykseen. Tarjotaan
 1459 mahdollisuus muodostaa vertaisverkostoja ja saada vertaistukea.

1460 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 1461 • Toteutetaan Helsingissä yksi viiden luennon iltakurssi loka-marraskuussa ja yksi
- 1462 viikonloppukurssi maaliskuussa sekä Turussa yksi viikonloppukurssi loka-marraskuussa.
- 1463 • Tiedotetaan perhevalmennuksen päivitetystä nettikurssista.
- 1464 • Kehitetään Imetyksen tuki ry:n kanssa imetykseen liittyviä sisältöjä.
- 1465

1466 **Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet**

1467 Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet ovat yhden illan avoimia keskustelutilaisuuksia, joissa kerrotaan
 1468 sateenkaariperheellistymisen mahdollisuuksista ja annetaan perhettä suunnitteleville mahdollisuus
 1469 kysyä asiantuntijalta. Tilaisuuksissa on mahdollista tutustua muihin lasta suunnitteleviin ja
 1470 vanhemmuuskumppaneita etsiviin. Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet ovat ikään kuin
 1471 sateenkaariperheiden perhevalmennuksen tiivistelmiä. Osallistujia rohkaistaankin osallistumaan
 1472 seuraavaksi perhevalmennukseen.

1473 *Tavoitteet*

1474 Tavoitteena on, että kaikilla lapsiperheellistymisestä kiinnostuneet on saatavilla asiallista tietoa
 1475 perheellistymisen vaihtoehtoista ja mahdollisuuksista. Pyritään siihen, että paikalliset
 1476 vapaaehtoiset rohkaistuvat itse järjestämään tilaisuuksia.

1477 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 1478 • Kannustetaan ja tuetaan vapaaehtoisia järjestämään tilaisuuksia 3-4 kaupungissa vuoden
- 1479 aikana, vapaaehtoiset on koulutettu vuonna 2018
- 1480 • Vertaistoiminnan koordinaattori järjestää vuoden aikana tilaisuuden vähintään yhdellä
- 1481 paikkakunnalla, jolla ei aiemmin ole ollut Miten lapsia tehdään -tilaisuutta.
- 1482 • Jokaisen tilaisuuden jälkeen pyritään kasaamaan osallistujista oma alkutaipaleella-ryhmä,
- 1483 johon osallistuu lasta suunnittelevia, odottavia ja lapsen juuri saaneita.
- 1484 • Tarjotaan alkutaipaleilaisille mahdollisuutta osallistua sateenkaariperheiden
- 1485 perhevalmennukseen.
- 1486 • Hyödynnetään paikallisten perheiden innokkuutta olla tilaisuuksissa mukana
- 1487 kokemuskouluttajina.
- 1488 • Järjestetään tilaisuuksia myös erityisille kohderyhmille, kuten miehille, sijaisvanhemmuutta
- 1489 tai sinkkuvanhemmuutta suunnitteleville ja monivanhempaisille perheille.
- 1490
- 1491

7. Tukipalvelut

1494

7.1. Jäsenpalvelujen kehittäminen

1496 Yhdistyksen jäsenmäärä on kasvanut taas hetkellisen notkahduksen jälkeen ja jäseniä on yli 900.
1497 Toimintansa kautta yhdistys tavoittaa satoja henkilöitä, jotka eivät ole yhdistyksen jäseniä.
1498 Kyselyiden mukaan suuri osa toimintaan osallistuvista ei ole jäseniä.

1499 *Tavoitteet*

1500 Jäsenet kokevat, että he ovat osa tärkeää kansalaisliikettä, ja haluavat tukea yhdistyksen
1501 tavoitteiden toteutumista pysymällä yhdistyksen jäseninä. Ne jäsenet, jotka osallistuvat
1502 yhdistyksen toimintaan, saavat riittävät ja oikea-aikaiset tiedot toiminnasta. Jäsenyyteen liittyvät
1503 prosessit sujuvat nopeasti ja ilman virheitä. Jäseneksi liittyminen houkuttelevaa ja aiempaa
1504 helpompaa yhdistyksen siirryttyä käyttämään Seta ry:n keskitettyä jäsenrekisteriä. Yhdistyksen
1505 jäsenmäärä kasvaa.

1506 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 1507 • Lähetetään kaikille uusille jäsenille kattava uuden jäsenen tieto- ja materiaalipaketti
- 1508 • Toteutetaan suunnitelma jäsenhankinnan tehostamiseksi
- 1509 • Aktivoidaan paikallistiimejä jäsenhankintaan
- 1510 • Toteutetaan joka toinen vuosi tehtävä jäsenkysely alkuvuodesta 2020
  - 1511 ○ huomioi STEAn tuloksellisuus- ja vaikuttavuusselvityksen
  - 1512 ○ sijaissynty-, imetys- ja lapsettomuuskysymykset
  - 1513 ○ kysymykset kumppanuusvanhemmuushankkeen suunnittelemiseksi
  - 1514

1515 7.2. Viestintä

1516 Alkuvuodesta palkattava erityisasiantuntija tuo merkittävän lisäresurssin viestintään.
1517 Tehtävänkuvan painopisteenä on vaikuttamisviestintä, mutta myös yhdistyksen viestinnän
1518 kokonaisuuden strateginen kehittäminen on hänen vastuullaan. Jos rahoitusta ei saada, viestinnän
1519 toimenpiteet toteutuvat huomattavasti suppeammassa mittakaavassa. Tähdellä merkityt
1520 toimenpiteet toteutetaan ainoastaan, jos saadaan uusi työntekijä.

1521 *Tavoitteet:*

1522 Vaikuttamisviestintä ja ulkoinen yhteisöviestintä:

- 1523 • Yhdistyksen voimassa olevat perhepoliittiset tavoitteet sekä lainsäädännön ja
1524 palvelujärjestelmän kehittämisen ratkaisumallit ovat vaikuttajien, palvelujen kehittäjien ja
1525 palveluntarjoajien tietoisuudessa.
- 1526 • Perheiden kanssa työtä tekevilla ammattilaisilla on tietoa sateenkaariperheiden tarpeista ja
1527 kokemuksista palveluissa sekä hyvistä käytännöistä perheiden moninaisuuden
1528 kohtaamisessa.
- 1529 • Yhdistyksen yhteistyökumppanit saavat tietoa ajankohtaisista tapahtumista ja palveluista
1530 sekä käynnissä olevista vaikuttamis- ja kehittämistyön prosesseista ja tavoitteista.

1531 Jäsenviestintä ja sisäinen yhteisöviestintä:

- 1532 • Yhdistyksen toimintaan osallistuvat, jäsenet, vapaaehtoiset, luottamushenkilöt ja henkilöstö
1533 saavat riittävät ja oikea-aikaiset tiedot yhdistyksen toiminnasta, palveluista, tavoitteista,
1534 kehittämisestä ja päätöksenteosta.
- 1535 • Vahvistetaan sateenkaarikentälle kohdistuvaa tiedotusta. Viestitään, että
1536 Sateenkaariperheet ry on sekä lapsiperheellisten että suunnittelijoiden yhteinen yhdistys.
1537 Vahvistetaan myös viestiä, että yhdistys on miesten, naisten ja muunsukupuolisten
1538 yhteinen yhdistys. Eri perhemuodot mahtuvat mukaan.

1539 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

1540 Viestinnän kehittäminen ja kanavat

- 1541 • Luodaan yhdistykselle viestintästrategia, jossa asetetaan viestinnän eri osa-alueille
- 1542 lähivuosien tavoitteet ja keinot kohderyhmien tehokkaammalle ja oikea-aikaiselle
- 1543 tavoittamiselle sekä perhepoliittisten tavoitteiden läpi viemiselle tarkoituksenmukaisissa
- 1544 kanavissa*
- 1545 • Kehitetään verkkosivuja
  - 1546 ○ Oma osio perhettä suunnitteleville *
  - 1547 ○ Oma osio sukupuolen moninaisuudesta ja vanhemmuudesta *
  - 1548 ○ Kieliversioiden luominen *
  - 1549 ○ Saavutettavuusparannukset *
  - 1550 ○ Säännöllinen oma uutistuostanto *
- 1551 • Tuotetaan ja viedään palvelukuvaukset yhdistyksen palveluista suomi.fi-palveluun *
- 1552 • Julkaistaan sähköinen uutiskirje 7 kertaa toimintavuoden aikana, ja lähetetään jäsenille ja
- 1553 sidosryhmäkisterin noin 700 yhteistyökumppanille. Otetaan käyttöön uusi tekninen alusta
- 1554 ja integroidaan uuteen jäsenhallintajärjestelmään.
- 1555 • Julkaistaan Facebook-sivustojen kautta lähes päivittäin ajankohtaisia tietoja tapahtumista,
- 1556 omista ja median uutisista ja vaikuttamistyön ajankohtaisista kysymyksistä.
- 1557 • Otetaan käyttöön Instagram-tili*
- 1558 • Twitter-tili tukee ennen kaikkea vaikuttamisviestintää
- 1559

1560 Vaikuttamisviestintä ja ulkoinen yhteisöviestintä

- 1561 • Tiedotetaan yhdistyksen perhepoliittisista tavoitteista 2018–2022 (ks. luku 2
- 1562 vaikuttamistyön suunnitelmista)
- 1563 • Luodaan omat viestintäsuunnitelmat ainakin vanhemmuuslaki-, sijaissynnytyislaki- ja
- 1564 lahjasolujen rekrytointikampanjoille (lisätiedot kampanjoista ks. kohta 2.2.) ja toteutetaan
- 1565 ne*
- 1566 • Tehdään julkilausumia ja kannanottoja yksin ja yhdessä Monimuotoiset perheet -verkoston
- 1567 ja muiden kumppanien kanssa. Kirjoitetaan lehtien mielipide-palstoille. Käytössä on STT:n
- 1568 tiedotepalvelu ja Retrieverin mediaseuranta.
- 1569 • Tehdään aktiivista mediatyötä ajankohtaisten tavoitteiden osalta tarjoamalla medialle
- 1570 juttuideoita, haasteltavia ja yhdistyksen asiantuntemusta.
- 1571 • Kansainvälisen Sateenkaariperhepäivän yhteiskunnallisen teeman viestiminen medialle ja
- 1572 laajalle yleisölle (ei vain tapahtumaviestintä kuten tähän asti) *
- 1573 • Perhehoito-hanke tekee laaja tiedotusta lastensuojelun ammattilaisten keskuudessa monia
- 1574 eri kanavia pitkin
- 1575 • Tuotetaan erilaisia kirjallisia materiaaleja ammatillisen työn tueksi (ks. kohta 3.4.)
- 1576 • Yhdistys välittää tietoa lapsiperheiden moninaisuudesta, sateenkaari-ihmisten
- 1577 perhesuhteista sekä omasta toiminnastaan myös jakamalla esitteitään, tekemällä
- 1578 koulutuskäyntejä sekä osallistumalla erilaisiin seminaareihin ja tapahtumiin.
- 1579

1580 Jäsenviestintä ja sisäinen yhteisöviestintä

- 1581 • Uusien lakimuutosten viestintä jäsenille (uutiskirjeet, nettisivut, tiedotustilaisuudet, tietoiskut
- 1582 tapahtumien yhteydessä), vuonna 2020 erityisesti lapsenhuoltolain muutokset, julkisten
- 1583 klinikoiden palvelut, äitiyden tunnustaminen.
- 1584 • Perhettä suunnitteleville suunnattujen palveluiden (henkilökohtainen neuvonta,
- 1585 perhevalmennukset, miten lapsia tehdään -tilaisuudet ja nettisivujen ohjeet) kokonaisuuden
- 1586 tuotteistaminen, palvelumuotoilu ja järjestelmällinen viestintä. Palvelut ovat olemassa,
- 1587 mutta eivät ole kovin hyvin niiden sateenkaari-ihmisten tiedossa, joilla ei ole vielä lapsia,
- 1588 mutta haluaisivat joskus lapsiperheellistyä.
- 1589 ○ Nettisivuille oma osio *

- 1590
- 1591
- 1592
- 1593
- 1594
- 1595
- 1596
- 1597
- 1598
- 1599
- 1600
- 1601
- 1602
- 1603
- 1604
- 1605
- 1606
- 1607
- 1608
- Palvelumuotoilu ja markkinoinnin suunnittelu olemassa oleville neuvontapalveluille *
  - Viestintäsuunnitelma, visuaalinen ilme, printti- ja verkkomateriaalin graafinen taitto, mainosten suunnittelu *
  - Juttuideoiden tarjoaminen medialle neuvontapalveluiden kokonaisuudesta *
  - Tiedottaminen verkostojen ja sosiaalisen median kautta *
  - ”Sateenkaari-ihminen, haluatko lapsiperheellistyä?” (työnimi) -kampanja *
- Tapatumakalenterin ja -viestinnän kehittäminen (yhdistys järjestää nykyisellään satoja tapahtumia vuodessa) *
  - Perhesuhdekeskuksen viestinnässä korostetaan, että keskuksen toiminta on suunnattu kaikille sateenkaari-ihmisille ja heidän läheisilleen, ei vain lapsiperheellisille kuten yhdistyksen muu toiminta.
  - Lisätään yhteydenpitoa paikallistiimien vapaaehtoisten kanssa julkaisemalla paikallistiimin uutiskirjettä. Uutiskirjeessä tuodaan näkyväksi työntekijöiden työskentelyä ja tiedotetaan ajankohtaisista asioista. Näin vapaaehtoiset kokevat tulevaisuutta paremmin huomioituksi ja heillä on välineitä vastata osallistujaperheiden kysymyksiin.
  - Verkkovertaistoiminnan ja Hyvä Kysymys -palvelun viestinnän kehittäminen *
  - Julkaistaan päätösluettelot hallituksen kokouksista

7.3. Hallinto

1609

1610

1611 Yhdistyksen toiminnan suuntauksista päättää yhdistyksen yleinen kokous, joka kokoontuu kaksi
1612 kertaa vuodessa. Toimintasuunnitelman toteuttamisesta vastaa hallitus, jota johtaa puheenjohtaja.
1613 Hallitus kokoontuu 6-8 kertaa vuodessa. Hallituksen esittelijänä toimii toiminnanjohtaja.
1614 Yhdistyksen hallintoa ohjaa vuonna 2013 vahvistettu johtosääntö, joka sisältää myös
1615 henkilöstöhallinnon ohjeet. Johtosääntö on tarkennettu viimeksi kesällä 2018. Muita ohjaavia
1616 asiakirjoja ovat taloussääntö (sisältää matkustussäännön), paikallistoiminnan tavoitteet ja
1617 määrärahojen myöntämisen kriteerit (päivitetty 2019) sekä toiminta- ja rahoitussuunnitelma 2014–
1618 2022.

Tavoitteet

1619 Huolehditaan, että yhdistyksen hallinto tukee suunnitelmallista ja tehokasta perustehtävän
1620 toteuttamista ja tarkkaa taloudenpitoa. Hyvä hallinto huomioi kaikki yhdistyksen toimijat.

Toimenpiteet vuonna 2020:

- 1623
- 1624
- 1625
- 1626
- 1627
- Järjestetään kevätkokous la 28.3. paikallistoiminnan kehittämispäivien yhteydessä Turussa.
  - Syyskokous järjestetään 7.11. yhdistyksen toimistolla Helsingissä osana Syksyn toimintapäivää, joka sisältää oman ohjelman paikallistiimien vapaaehtoisille ja avointa ohjelmaa jäsenperheille lapsineen.

Seuranta ja arviointi

1629 Sateenkaariperheet ry:n hallitus ja vuosikokous seuraavat toiminnalle asetettujen tavoitteiden
1630 saavuttamista raportoinnin sekä toimintakertomusten ja -suunnitelmien avulla. Hallituksen
1631 asettamat työryhmät kehittävät ja valvovat tavoitteiden toteutumista. Työntekijät raportoivat
1632 hallitukselle toiminnan toteutumisesta. Keskeisimmille toiminnoille laaditaan tarkennetut
1633 toimintasuunnitelmat. Keskeisimmistä toiminnoista, osallistujamäärästä ja yhteydenotoista pidetään
1634 kirjaa ja seurataan kysynnän kehittymistä. Jäsenistölle tehdään joka toinen vuosi jäsenkysely, jolla
1635 kartoitetaan jäsenten toiveita, tarpeita ja kokemuksia yhdistyksen toiminnassa mukanaolosta.
1636 Leireistä ja perhevalmennuksista kerätään aina palaute osallistujilta. Vaikuttamistoimintaa
1637 arvioidaan yhteistyössä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa. Kaikkien hankkeiden
1638 toteutumista arvioidaan Suunta-työkalun avulla.

1639

1640 **Henkilöstö**

1641 Jos haetut rahoitukset toteutuvat, vuonna 2020 yhdistys työllistää 11 työntekijää, joista yksi
 1642 hanketyöntekijä. Neljä hanketyöntekijää siirtyy vakinaiseen työsuhteeseen, kun Monimuotoiset
 1643 perheet – ja perhesuhdekeskus-toiminnot alkavat toimia STEAn kohdennetulla avustuksella.
 1644 Molempiin toimintoihin rekrytoidaan kolmas työntekijä. Lisäksi yleisavustettuun perustoimintaan
 1645 rekrytoidaan neljäs vakituinen työntekijä erityisasiantuntijan työnkuvalla.

1646 Työntekijöiden osaamista ja jaksamista tuetaan säännöllisellä koulutuksella ja virkistyspäivillä.
 1647 Esimiestyötä tuetaan johtosäännöllä, joka sisältää henkilöstöohjeen. Toteutetaan
 1648 työterveyshuoltoa yhteistyössä Terveystalon kanssa työterveyshuollon toimintasuunnitelman
 1649 pohjalta. Tarjotaan koko henkilöstölle yleislääkäritasoinen sairaanhoito sekä liikunta- ja
 1650 kulttuurisetelit.

1651

1652 **Toimitilat**

1653 Sateenkaariperheet ry:n toimitilat sijaitsevat Helsingissä, Hämeentie 29. Toimitila on 230 neliön
 1654 kokoinen ja koostuu kahdeksasta työhuoneesta ja kahdesta ryhmätilasta. Toimitilassa on riittävästi
 1655 tilaa myös tuleville toiminnoille.

1656

1657 **Talous**

1658 Yhdistyksen taloudelliset resurssit ovat kasvaneet vauhdikkaasti ja kasvu tulee jatkumaan.
 1659 Rahoitus perustuu pääosin Veikkausvoittovaroihin. Yhdistyksessä pitkään toimineet OKM:n
 1660 rahoittamat hankkeet päättyivät vuonna 2018. Muita rahoittajia ovat Kansan sivistystyön liitto,
 1661 ulkoministeriö sekä Helsingin, Turun ja Tampereen kaupungit. Kaupunkien avustukset ovat
 1662 nousseet tasaista tahtia. Toimintaa rahoitetaan ajoittain myös apuraharahoituksella. Tuottoja
 1663 saadaan lisäksi osallistumismaksuina, lähinnä leiritoiminnasta. Näillä tuotoilla katetaan osa
 1664 leirikeskusten perimistä maksuista. Oman varainhankinnan tuotot ovat jäsenmaksuja, lahjoituksia
 1665 ja pienehköjä tarvikemyynnin tuottoja. Omaa varainhankintaa on viime aikoina tehty myös
 1666 Facebookissa yhteistyössä Seta ry:n kanssa.

1667 Vuoden 2020 budjetissa varsinaisen toiminnan kaikki kulut ovat 907 210 euroa. Yleisavusteisen
 1668 perustoiminnan kulut ovat 340 210 euroa. Perustoiminnan kuluja on lisätty seuraaviin
 1669 käyttötarkoituksiin: paikallistoiminnan toimintakuluihin, valtakunnallisen vertaistoiminnan
 1670 toimintakuluihin ja vertaistoiminnan kehittämisen toimintakuluihin yhteensä 22 000 euron arvosta.
 1671 Neljännen vakituisen työntekijän palkka- ja sivukuluihin sekä lisääntyneisiin toimisto- ja
 1672 hallintokuluihin on varattu 53 000 euroa. Stealta haetaan korotusta yleisavustukseen näiden
 1673 kulujen kattamiseksi.

1674 *Toimenpiteet vuonna 2020:*

- 1675 • Talouden seuranta toteutetaan vuosittain vahvistettavan taloussäännön mukaisesti.
- 1676 • Taloussuunnittelua ohjaa hallituksen vuonna 2014 vahvistama Toiminta- ja
- 1677 rahoitussuunnitelma 2014–2021
- 1678 • Paikallistoiminnan määrärahat jaetaan ja niiden käyttöä valvotaan vuonna 2019
- 1679 vahvistettujen kriteerien perusteella

1680

1681

1682

1683

1684

Liite 1: Monimuotoiset perheet -toiminnan toimintasuunnitelma

1690 Toimintasuunnitelma vuodelle 2020

1692 Toimintasuunnitelma toimii STEAlle osoitettua toiminta-avustushakemusta täydentävänä ja tarkentavana
1693 suunnitelmana vuodelle 2020. Toiminnan kokonaisuus sekä pitkän aikavälin tavoitteet on määritelty
1694 kattavasti kyseisessä hakemuksessa.

1696 Monimuotoiset perheet -verkosto

1698 Monimuotoiset perheet -verkosto on kymmenen perhejärjestön
1699 yhteistyöverkosto. Järjestöjä yhdistää se, että kaikkien kohderyhmät
1700 poikkeavat jotenkin oletetusta perheestä. Järjestöjen yhteenlasketut
1701 kohderyhmät edustavat yli 1/3 kaikista suomalaisista perheistä.

1703 Kaikilla verkoston jäsenjärjestöillä on jotakin huomautettavaa siitä, kuinka
1704 suomalainen lainsäädäntö, palvelujärjestelmä ja työelämä huomioivat
1705 perheiden monimuotoisuuden. Verkoston yhteistä vaikuttamistyötä
1706 toteuttamaan on palkattu kaksi työntekijää. Vuoden 2020 alussa palkataan
avustushakemuksen mukainen kolmas työntekijä.

1708 Monimuotoiset perheet -verkostossa ovat mukana Adoptioperheet ry, KÄPY –
1709 Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Familia ry,
1710 Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry,
1711 Suomen nuoret lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden
Vanhemman Perheiden Liitto ry.

1713 Verkoston toiminnalle myönnettiin vuoden 2020 alusta lähtien ensimmäistä
1714 kertaa pysyvä toiminta-avustus. Toiminnan keskiössä on jatkossakin
1715 verkostomainen vaikuttamistyö, kuten pysyvää toimintaa edeltäneiden
1716 hankekausien (2013-2019) aikana. Toimintaa rahoittaa STEA.

1717 Tarkoitus

1719 Monimuotoiset perheet -verkosto lisää yhteiskunnallista ymmärrystä perheiden
1720 monimuotoisuudesta tiedon ja vaikuttamisen keinoin. Verkosto kokoaa ja vie
1721 tietoa monimuotoisten perheiden tarpeista poliittisen päätöksenteon,
1722 palvelujärjestelmän sekä työelämän kehittämisen tueksi.

1723 Tavoitteet

1725 Monimuotoiset perheet -verkoston tavoitteena on edistää monimuotoisten
1726 perheiden yhdenvertaisuutta lainsäädännössä, lasten, nuorten ja perheiden
1727 palveluissa sekä työelämässä. Verkoston toiminnan tavoitteena on, että
1728 monimuotoisten perheiden tarpeet näkyvät poliittisessa päätöksenteossa sekä
1729 työn ja perheen yhteensovittamisen käytäntöjä kehitettäessä. Tavoitteena on
1730 lisäksi vahvistaa perheitä kohtaavien ammattilaisten osaamista ja varmistaa,
1731 että palvelujärjestelmää kehitetään monimuotoiset perheet huomioiden.

1732 Toiminta

1733 Monimuotoiset perheet -verkosto koostaa tietoa yhteiskunnallisista
 1734 muutostarpeista erilaisiin perhetilanteisiin liittyen ja vie tätä tietoa
 1735 kohdennetusti poliittisille päättäjille sekä palvelujärjestelmän ja työelämän
 1736 kehittäjille. Samalla verkosto vahvistaa jäsenjärjestöjensä itsenäistä
 1737 vaikuttamistyön osaamista ja asiantuntija-asemaa. Verkoston toiminta vuonna
 1738 2020 perustuu vuosina 2017-2018 tehdyille strategiatyöille.

1739 Verkosto tekee aktiivista poliittista vaikuttamistyötä ja käy keskustelua
 1740 monimuotoisten perheiden yhdenvertaisuutta parantavista
 1741 lainsäädäntömuutoksista. Verkoston työntekijät osallistuvat lakihankkeita
 1742 valmisteleviin työryhmiin sekä tuottavat lausuntoja ajankohtaisiin laki- ja
 1743 kehittämishankkeisiin sekä työmarkkinakysymyksiin. Verkosto osallistuu
 1744 puoluekokouksiin, puolueristeilyille ja muihin puolueiden tilaisuuksiin
 1745 pyydettyinä asiantuntijana sekä näytteilleasettajana. Verkoston tavoitteita
 1746 edistetään myös tekemällä yhteistyötä mm. ministeriöiden kanssa.

1747 Verkosto on mukana perheitä kohtaavien ammattilaisten valtakunnallisilla
 1748 kehittämisspäivillä, messuilla ja seminaareissa näytteilleasettajana tai
 1749 pyydettyinä puhujana. Verkoston työntekijät kouluttavat ammattilaisia. Verkosto
 1750 osallistuu lasten ja perheiden palvelujen kehittämistyöhön toimimalla LAPE-
 1751 jatkotyöskentelyn ohjausryhmässä asiantuntijajäsenenä.

1752 Verkosto kerää ja koostaa tietoa työn ja perheen yhteensovittamisen
 1753 haasteista. Vuoden 2020 aikana verkosto kokoaa yhteen työelämän
 1754 asiantuntijoita pohtimaan ratkaisuja monimuotoisia perheitä koskeviin
 1755 työelämän haasteisiin. Verkosto tekee yhteistyötä
 1756 työmarkkinakeskusjärjestöjen, ammattiliittojen, työelämän tutkijoiden ja
 1757 työterveyslaitoksen kanssa tiedon levittämiseksi monimuotoisten perheiden
 1758 erityistarpeista.

1759 Verkosto käynnistää vuonna 2020 pilottikokeilun ammattiliitto PROn kanssa.
 1760 Kokeilu tähtää siihen, että järjestökentällä tunnistetaan ja opitaan vaikuttavia
 1761 keinoja edistää työn ja perheen yhteensovittamista monimuotoiset perheet
 1762 huomioiden.

1763 Verkoston työ toteutetaan pääosin kolmen työntekijän voimin. Jäsenjärjestöjen
 1764 toiminnanjohtajista koostuva johtoryhmä vastaa poliittisten viestien
 1765 muodostamisesta sekä toiminnan seurannasta ja arvioinnista yhdessä
 1766 työntekijöiden kanssa. Ammattilaisten kehittämisspäivillä, messuilla,
 1767 puoluekokouksissa ja muissa tapahtumissa verkostoa edustavat joko
 1768 verkoston työntekijät tai jäsenjärjestöjen työntekijät ja vapaaehtoiset.

1771

1772 **Vuonna 2020 toiminnassa toteutetaan seuraavia toimia:**

- 1773 • Edistetään aloitteellisesti verkoston poliittisia viestejä vuosille 2019-2023
- 1774 • Pyritään tapaamaan uudet eduskuntaryhmät ja ministerit
- 1775 • Osallistutaan puoluekokouksiin
- 1776 • Haastetaan puolueiden jäseniä tekemään puoluekokousaloitteita verkostolle
- 1777 tärkeistä teemoista
- 1778 • Osallistutaan lakihankkeiden valmisteluun (perhevapaa uudistus,
 1779 sosiaaliturvan uudistus, lasten vuoroasumiseen liittyvät uudistukset)
- 1780 • Lausutaan keskeisistä lakihankkeista ja osallistutaan valiokuntakuulemisiin
- 1781 • Toimitaan LAPE-ohjausryhmässä
- 1782 • Koulutetaan noin 1000 perheitä kohtaavaa ammattilaista
- 1783 • Osallistutaan perheitä kohtaavien ammattilaisten kehittämisspäiville, messuille
 1784 ja seminaareihin (noin. 10 tapahtumaa)
- 1785 • Selvitetään opetusalan ammattilaisten ja opiskelijoiden tiedontarvetta
 1786 kyselyllä

1787

1788

1789

1790

1791

1792

1793

1794

1795

1796

1797

1798

1799

1800

1801

1802

1803

1804

1805

1806

1807

1808

Arviointi

1809

1810

1811

1812

1813

1814

1815

1816

1817

1818

1819

Hallinto ja talous

1820

1821

1822

1823

1824

1825

1826

1827

1828

1829

1830

1831

- Tuotetaan ammattilehtiin artikkeleita monimuotoisia perheitä koskevista teemoista
- Toimitaan asiantuntijajäsenenä Ev.lut. kirkon kasvatus- ja perheasian neuvottelukunnassa
- Koostetaan järjestöjen olemassa olevaa tietoa työelämän haasteista
- Käynnistetään pilottikokeilu ammattiliitto PROn kanssa erilaisten perheiden työelämähaasteisiin liittyvän tiedon muotoilemiseksi työehtosopimuksiin sopivaan konkreettiseen muotoon
- Koulutetaan 100 ammattiliittojen ja työmarkkinajärjestöjen työntekijää
- Ylläpidetään monimuotoiset perheet -tutkijaverkostoa
- Tehdään yhteistyötä eri tutkimushankkeiden kanssa monitieteisen tutkimustiedon lisäämiseksi perheiden monimuotoisuudesta
- Toimitaan osana Perheet keskiöön -hankkeen (Lastensuojelun Keskusliitto 2018-2021) perhekeskustoiminnan kehittämisen foorumia
- Päivitetään verkoston vaikuttamissuunnitelma ja viestintäsuunnitelma
- Julkaistaan jäsenjärjestöille suunnattu uutiskirje kaksi kertaa vuodessa
- Päivitetään verkoston esite ja muu materiaali pysyvän toiminnan tarpeisiin
- Tehdään laaja sisältöpäivitys monimuotoisetperheet.fi-verkkosivustolle
- Toteutetaan Kaikkien perheiden Suomi II -hankkeen loppuarviointi ja kirjoitetaan loppuraportti

Toiminnan seurannasta ja arvioinnista vastaavat verkoston työntekijät yhdessä jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuvan johtoryhmän kanssa. Arviointi toteutetaan systemaattisena osana toimintaa ja siitä raportoidaan johtoryhmälle neljä kertaa vuodessa ja rahoittajalle raportoinnin yhteydessä. Verkoston toimintaa kehitetään jatkuvasti arvioinnista saatujen tulosten ja kehitysehdotusten pohjalta.

Vuoden 2020 alussa päivitetään arviointisuunnitelma sekä toiminnan suunnittelun ja arvioinnin tukena käytetty Suunta-työkalu. Päivityksen yhteydessä tehdään toimintaympäristökartoitus.

Monimuotoiset perheet -verkostossa ylintä päätäntävaltaa käyttää jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuva johtoryhmä. Johtoryhmä kokoontuu vuoden 2020 aikana neljä kertaa. Toiminnan hallinnoijana toimii yksi verkoston jäsenjärjestöistä, Sateenkaariperheet ry.

Monimuotoiset perheet -verkoston toteuttamalle toiminnalle on haettu STEAn kohdennettu toiminta-avustus vuosille 2020–2021. Muuta rahoitusta verkostolla ei ole.

Kaikkien perheiden Suomi II -hankkeen (2017-2019) menot vuoden 2019 aikana olivat noin 238 000€. Vuoden 2020 budjetti on noin 254 000€. Huomionarvoista on, että vuonna 2019 hankkeessa työskenteli kaksi henkilöä, kun taas vuonna 2020 palkattuja työntekijöitä on kolme.